

Tietoaiika

4/2000

Markkina-
tuotannon
kasvun rakenne
on muuttunut
Suomessa.
Pääoma-
panosten
lisäämiseen
perustuvasta
kasvusta on
siirrytty
kasvuun,
joka perustuu
tuottavuuden
parantumiseen.
Oma osuutensa
muutoksessa
on ollut
vanhoja
rakenteita
hävittäneellä
lamalla.

4 TYÖ EI LOPU, VAIKKA PERINTEISET TYÖPAIKAT KATOAVATKIN

5 KUNNAT JA KUNTAPOHJAISET ALUEJAOT 2000 KOULUTUSRAKENNE 1998: JOKA TOISELLA TUTKINTO MIKÄ MAA? MIKÄ VALUUTTA?

6 LAMA VAUHDITTI TALOUKASVUN RAKENNEMUUTOSTA

11 TULOT KASVOIVAT NELJÄ PROSENTTIA – VAI KASVOIVATKO ?

13 NAISTEN TYÖLLISTYMINEN LISÄNNYT LASTEN KOTIHOITOA

14 TUELLA JA TUNTEELLA

16 SAVIKIEKOISTA DIGITAALIAIKAAN

18 KOTIMAAN KATSAUS

- Maatilojen tulos heikkeni menojen kasvun myötä
- Vienti vauhditti kasvua vuoden lopulla
- Tuotanto kasvoi tammikuussa 4,6 prosenttia
- Kuntien näkymät parantuneet
- Teollisuus kasvoi tammikuussa 6,5 prosenttia
- Elpynyt vienti piti teollisuusyritysten liikevaihdon vahvassa kasvussa
- Rakennusluvut vähenivät viidenneksellä
- 35 000 uutta asuntoa rakenteille viime vuonna
- Sähkön tuonti lisääntyi viidenneksen viime vuonna
- Ulkomainen omistus yrityksissä kasvaa nopeasti
- Nuorten vyöry työmarkkinoille nosti työttömyyttä
- Tuontihinnat nousseet vuodessa jo yli 14 prosenttia
- Inflaatio kiihtyi helmikuussa 2,7 prosenttiin
- Omatoimimatkailu on lisääntynyt
- Suomi veti ulkomaalaisia vaan ei suomalaisia

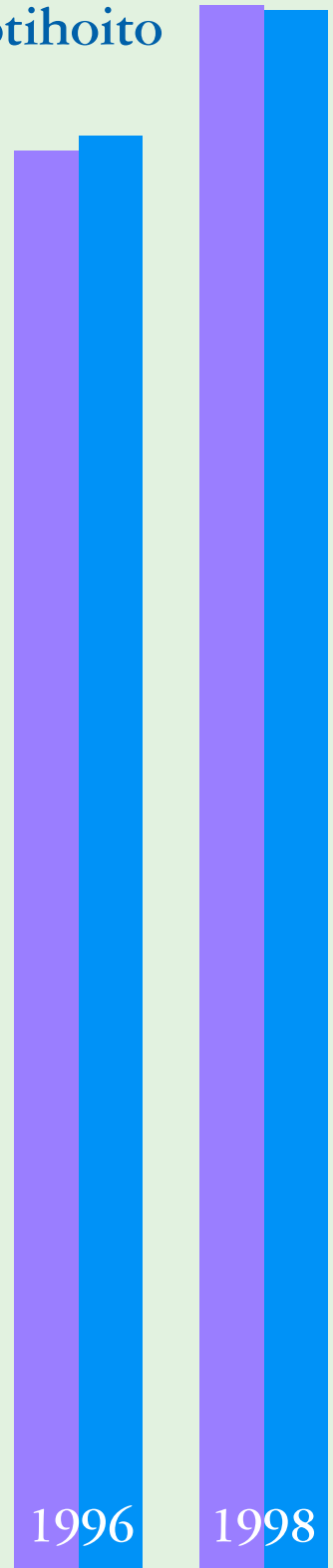
28 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

Entistä kattavampi euroinflaatio nousi kahteen prosenttiin
Maataloustulot laskivat kolme prosenttia
Maatalous keskittynyt rajusti EU:ssa

30 KUUSELAN KUVIOT

Kuvion tekijän muistilista

Naisilla työsuhde
voimassa,
pienillä lapsilla
kotihoito

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19 Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20 Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyymi-indeksi
- 21 Konkursit
Myönnetty rakennusluvut
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22 Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23 HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24 Työttömyys
Työllisyys
- 25 Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26 Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta-,
kotimarkkinoiden
perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27 Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoimint
Väestömuutokset

Aikasarjataulukot

- 19 Bruttokansantuote
20 Teollisuustuotannon volyymi-indeksi
21 Rakennuskustannusindeksi
22 Ulkomaankauppa
23 Kaupan myynnin määräindeksit
24 Työmarkkinat
25 Kuluttajahintaindeksi
26 Tukkuhintaindeksi
27 Väkiluku

28 Kansainvälisen katsauksen taulukko

Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT vuosimuutos •
Teollisuustuotanto • Työttömyysaste • Kuluttajahinnat
• Vähittäiskaupan myynti • Osakkeiden hinnat

CD hallitsee kuin savikiekko muinoin...

s. 16-17

Kasvussa tuottavuus, tulot ja lasten kotihoito

Kasvun rakennemuutos merkitsee sitä, että Suomi on siirtynyt ekstensiivisestä kasvusta intensiiviseen. Ekstensiivinen kasvu merkitsee sitä, että tuotantoa laajennetaan hankkimalla lisää tuotantokoneistoa tai työvoimaa. Intensiivinen kasvu taas merkitsee sitä että entisiin panoksiin saadaan aikaan enemmän.

Keskeinen syy tuottavuuden kasvuun 1990-luvulla on ollut uusi tietotekniikka (sivut 6-10). Muutos on tietenkin ollut suurin sähköteknisten tuotteiden valmistuksessa ja teleliikenteessä, mutta myös esimerkiksi ilmaliikenteessä tuottavuuden kasvu on ollut huomattavaa. Merkitseekö "kasvun rakennemuutos" uutta taloutta? Joka tapauksessa on selvää, että mikroja ja tietoverkkoja käytetään työpaikoilla muuhunkin kuin pelaamiseen.

Kun tuottavuus kasvaa, kasvavat myös tuotannosta saatavat tulot eli yritysten toimintaylijäämät ja työntekijöiden palkat. Kansantalouden tilinpidon mukaan kotitalouksien tulot kasvoivat viime vuonna reaalisesti 4 prosenttia (sivu 11-12). Nopea muutos on kuitenkin tuonut monenlaisia mittaus- ja tulkintaongelmia. Niistä pienimpiä eivät ole yritysten jakamat optiot, jotka nykykyläytävällä lisäävät kotitalouksien tulojen kasvua liki prosenttiyksiköllä.

Parantunut työllisyys on lisännyt alle 3-vuotiaiden lasten kotihoitoa (sivu 13). Paradoksin selittää se, että naisten työsuhteet ovat vakiintuneet. Pysyvässä työsuhteessa olevat äidit voivat riskittä jäädä vanhempain lomalle huolehtimaan pienistä lapsistaan. Pelkästään optiomiljonäärit eivät siis kuitenkaan ole kasvusta hyötynneet, vaan hyvinvointivaltion avustuksella kasvun hedelmistä pääsevät nauttimaan mm. lapsiperheet.

Jussi Melkas ■

Tieto aika

ISSN 0781-0644
Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivut:
www.tilastokeskus.fi/tieto aika
PL3A, 00022 TILASTOKESKUS
Sähköposti (Internet):
tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi
faksi (09) 1734 2354
p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:
Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT:
Jouni Kotkavuori,
p. 1734 2269
Mikko Erjos,
p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:
Mikko Mäkinen (informaatikko),
Aila Marjamäki (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jussi Korpi (kuvitus).

TILAUKSET:
Annikki Naukkarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuositilaus 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilaus: 350 mk.

PAINOPAIKKA:
Uusimaa Oy

Työ ei loppu, vaikka perinteiset työpaikat katoavatkin

Työmarkkinoilla siirrytään nyt vauhdilla teollisen ajan kulttuurista uuden talouden uusiin vaatimuksiin ja käytäntöihin. Teollisen kauden työmarkkinakäytännöt ja –politiikka ovat olleet vallitsevia parin kolmen sukupolven ajan ja nämä käytännöt ovat vakiintuneet syvälle yhteiskunnan ytimeen ja rakenteisiin. Siksi muutos on vaikea ja tuottaa pelkoja ja vastarintaa.

Muutosta leimaa perinteisten työpaikkojen katoaminen. Teollisen kauden työpaikat olivat vakaita, turvallisia ja usein myös varsin pitkäkestoisia. Ne ovat olleet myös selkeästi rajattuja ja edellyttäneet tarkoin määriteltäviä osaamisvaatimuksia. Tämä kaikki alkaa vähitellen olla historiaa.

Silti hallitukset ja työmarkkinajärjestöt harjoittavat edelleen politiikkaa, joka perustuu pitkälti näihin teollisen ajan työmarkkinaolosuhteisiin. Samoin tekevät monet vanhan talouden pelisäännöillä toimivat yritykset ja organisaatiot. Uuden talouden yritykset näyttävät tässäkin mallia ja siksi ne ilmeisesti menestyvät varsin hyvin myös työmarkkinoilla.

OECD lanseerasi 1990-luvun alkupuolella aika lohduttoman ”jobless growth” –käsitteen. Tätä käsitettä tulkittiin ehkä turhan näköalattomasti. Vaikka perinteiset työpaikat katoavat, työ ei silti katoa. Pikemminkin se lisääntyy ja tarjoaa usein jopa selvästi parempia menestymisen ja vaurastumisen mahdollisuuksia tekijöilleen kuin vanhat työpaikat. Uusi työ asettaa kuitenkin uudenlaisia vaatimuksia tekijöilleen ja myös niille, jotka tätä työtä manageroivat ja jäsenävät poliitikaksi.

Ennen muuta globalisaatio, teknologia ja näiden tuottama uusi talous muuttavat työmarkkinoita. Myös informaation ja tiedon kasvava rooli tuotannontekijänä vauhdittaa tätä muutosta. Myös työntekijöiden kompetenssivaatimukset muuttuvat. Muodollisen koulutuksen ja pätevyuden rinnalle ovat nousseet mm. sosiaalinen kyvykkyys ja kokemuksellinen tietopääoma.

Muutoksen suunta on jo ollut nähtävissä viime vuosien työmarkkinatilastoista. Työsuhteiden kesto on lyhentynyt, kun tilapäiset ja ei-tyypilliset työsuhteet ovat yleistyneet. Yhdysvalloissa uudet työsuhteet kestävät normaalisti vain 1-2 vuotta ja vain viidesosa

uusista työsuhteista kestää yli viisi vuotta. Työnantajat hakevat joustoa työllistämiseen ja vastaavasti myös työntekijöiden lojaalisuus työnantajaa kohtaan on heikentynyt. Tämä on edellyttänyt muiden muassa palkitsemis- ja sitouttamisjärjestelmien kehittämistä.

Työmarkkinoiden muutos pitää sisällään myös nopean polarisoitumiskehityksen. Suomessakin työpaikat ovat viime vuosina lisääntyneet pääasiassa vain teknologiavaltaisilla uuden talouden aloilla. Myös työpaikkojen alueellinen keskittyminen on ollut ennen näkemättömän voimakasta. Heikosti koulutettujen työmahdollisuudet supistuvat samalla, kun ammattityövoimasta on pulaa tietyillä aloilla ja alueilla.

Yhteiskunnallisessa mielessä uuden talouden työmarkkinat eivät ole ongelmattomat, kuten eivät olleet aikaisemmatkaan. Työmarkkinoiden muutos tuottaa mm. syrjäytymistä, tuloerojen kasvua ja työtahdin kiristymistä. Tuottavuuden nousu nopeutui 1990-luvulla lähes kaikissa teollisuusmaissa. Esimerkiksi Yhdysvalloissa työntekijän vuosityöaika lisääntyi 1990-luvulla keskimäärin yli 200 tunnilla. Suomessa vuosityöaika ei viime vuosina ole enää lyhentynyt ja mm. ylityöt ovat lisääntyneet. Yhä useammat tekevät kahta tai useampaa työtä.

Uuden talouden haastavat työpaikat vievät usein myös menessään aivan eri tavalla ja kokonaisvaltaisemmin kuin perinteiset työpaikat. Työn ja vapaaajan erottaminen toisistaan on entistä vaikeampaa. Sosiaaliset suhteet luodaan usein työpaikalla, jolloin perhe jää sivurooliin.

Suomen hyvä menestys uuden talouden rintamalla voidaan yhdistää myös siihen, että perinteiset perherakenteet ovat Suomessa murentuneet nopeammin kuin useimmissa muissa teollisuusmaissa. Perherakenteiden hajoamisen perässä tulevat huume- ja rikollisuusongelmat ja muu yhteiskunnallinen levottomuus.

Voi olla, että uuden talouden menestyksestä maksetaan lopulta kallis hinta. Joka tapauksessa paluuta teollisen ajan turvalliseen työllisyysmalliin ei enää ole, vaikka uuden talouden lumo eräiltä muilta osin hiipuisikin.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot 2000

Aluetilastoinnin käsikirja "Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot 2000" on ilmestynyt. Käsikirja ilmestyy vuosittain, yleensä tammikuussa. Julkaisua lykättiin maaliskuussa 2000 tapahtuvaksi ilmoitettujen seutukuntamuutosten vuoksi. Uusimpien tietojen mukaan uusi seutukuntajako tulee kuitenkin voimaan vasta 1.1.2001.

Käsikirjassa esitellään yleisimmät tilastoissa käytettävät kuntapohjaiset

alueluokitukset. Kuntajaon lisäksi julkaisusta löytyvät seutukunnat, maakunnat, suuralueet, läänit, työvoima- ja elinkeinokeskukset, tilastollinen kuntaryhmitys, kielisuhdeluokitus sekä Suomen NUTS-aluejako.

Uutena alueluokituksena käsikirjaan on otettu tilastolliset työssäkäyntialueet, vuoden 1996 työssäkäyntitilaston penelitetietoihin perustuvalla luokituksella. Tilastollinen työssäkäyntialueluokitus on otettu käyttöön 1.1.2000 lähtien.

Koulutusrakenne 1998: joka toisella tutkinto

Yli puolet 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista on suorittanut tutkinnon lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Tilastokeskuksen koulutusrakennetilaston mukaan tutkinnon suorittaneita oli yhteensä 2,4 miljoonaa vuoden 1998 lopussa. Pelkän kansakoulun, peruskoulun tai keskikoulun käyneitä oli 1,8 miljoonaa.

Kaupunkilaiset ja...

Kaupunkilaiset ovat maaseudulla asuvia koulutetumpia. Kaupungeissa peruskoulun jälkeinen tutkinto oli 62 prosentilla 15 vuotta täyttäneistä asukkaista, maaseudulla 49 prosentilla. Korkea-asteen tutkinto oli kaupungeissa 27 ja maaseudulla 14 prosentilla.

Koulutetuimpia ovat uusmaalaiset, heistä 63 prosenttia on suorittanut peruskoulun jälkeisen tutkinnon. Myös Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla asuvat ovat keskimääräistä paremmin koulutettuja. Heistä lähes 60 prosentilla on tutkinto.

...nuoret koulutetuimpia

Nuoret ovat selvästi koulutetumpia kuin vanhempiin ikäluokkiin kuuluvat. Nuorista aikuisista, 25-34-vuotiaista, koulutetuimpia ovat Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Keski-Suomessa asuvat. Heistä yli 85 pro-

sentilla on tutkinto. 55-64-vuotiaiden ikäluokassa on tutkinnon suorittaneita selvästi eniten Uudellamaalla. Heistä useammalla kuin joka toisella on jokin tutkinto, kun Keski-Pohjanmaan samanikäisistä tutkinto on vain joka kolmannella.

Mikä maa? Mikä valuutta?

Valtiot ja maat 2000 -käsikirja ilmestyi maaliskuun alussa. Käsikirjasta löytyvät ISO 3166 -standardin mukaiset valtioiden ja maiden nimet sekä kaksi- ja kolmi- kirjaintunnukset. Mukana ovat myös rahayksiköiden (ISO 4217) ja kielten (ISO 639) tunnukset.

Valtioista ja maista kerrotaan lisäksi itsenäistymisvuosi, suuntanumero ja aikavyöhyke. Myös jako maanosiin ja suuralueisiin sekä tärkeimmät valtioliitot ja niiden jäsenvaltiot esitetään julkaisussa.

Julkaisu on kolmikielinen.

Lama vauhditti talouskasvun rakennemuutosta

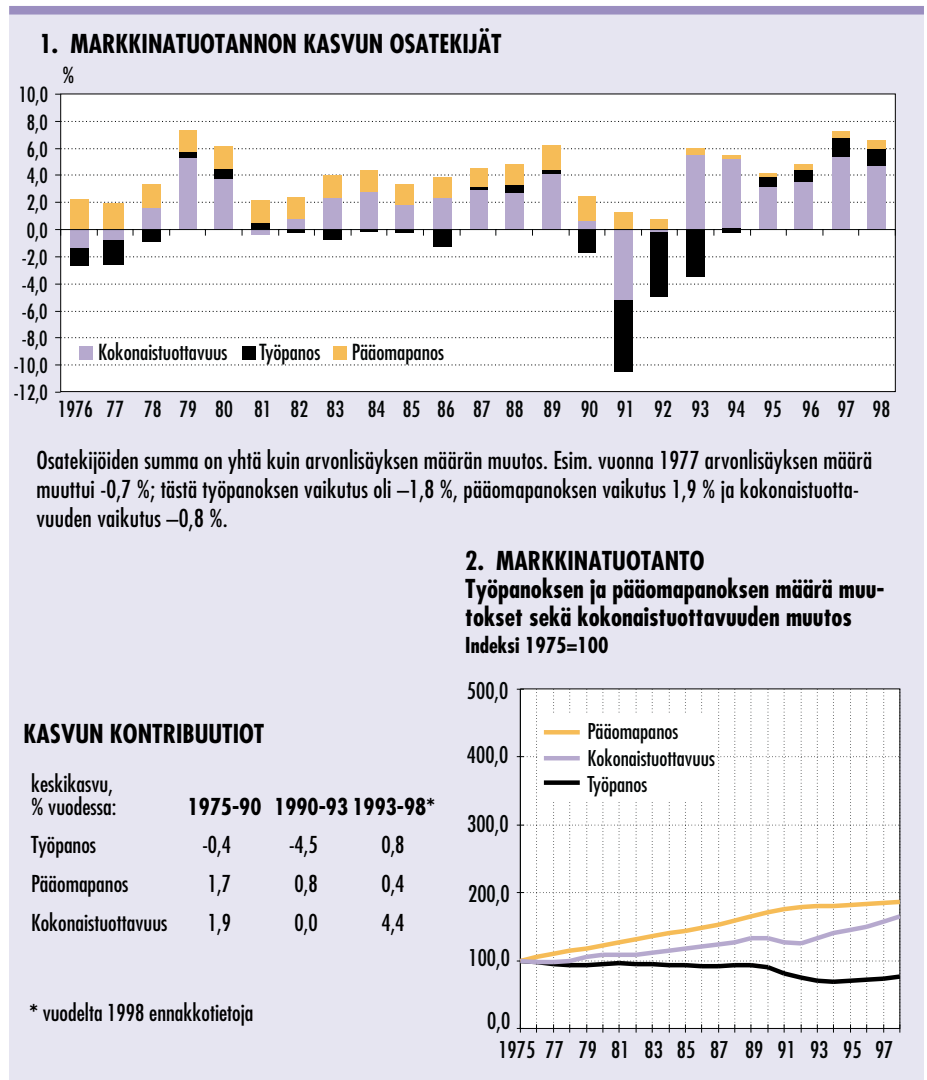
Jukka Jalava

Pääomapanosten lisäyksestä tuottavuuden parantamiseen

Markkinatuotannon talouskasvussa on tapahtunut rakennemuutos 90-luvun laman myötä. Vuodesta 1975 aina lamaan asti oli kasvu pääoman osalta ekstensiivistä, eli kasvu tuli panoksia kasvattamalla. Laman jälkeen on siirrytty intensiiviseen vaiheeseen, eli talouskasvu on johtunut huomattavasti enemmän tuottavuuden kasvusta kuin panoksien lisäämisestä.

Markkinatuotannossa talouskasvu on 90-luvun laman jälkeen ollut varsin nopeaa. Kuviossa 1 esitetään kasvu ositekkijöiden vaikutuksiin eli kontribuutiioihin.

Erityisesti pääomapanoksen osuus on ollut laskussa. Vuosina 1993-98 pääomapanoksen kasvukontribuutio oli keskimäärin enää 0,4 prosenttia vuodessa. Työpanoksen vuosittainen kasvukontribuutio oli keskimäärin 0,8 prosenttia ja kokonaistuottavuuden 4,4 prosenttia. Näyttäisi siis erityisesti pääomapanoksen osalta siltä, että markkinatuotannossa on siirrytty lamaa edeltävästä ekstensiivisestä kasvus-

ta laman jälkeiseen intensiiviseen kasvun vaiheeseen.

Myös kuvio 2 vahvistaa tätä kuvaa. Siinä nähdään työpanoksen ja

pääomapanoksen määrän muutokset sekä kokonaistuottavuuden muutoksen indeksisarjoina.

Tuotantofunktio ja kasvutilinpito

Ns. Cobb-Douglas -tuotantofunktiota käytetään varsin usein taloudellisessa analyysissä sen joustavien ominaisuuksien vuoksi. Tässä esitetyt laskelmat on tehty käyttäen erästä muunnosta Cobb-Douglas -tuotantofunktiosta. Oletetaan siis, että tuotannon määrän suhteellinen muutos on yhtä kuin työpanoksen määrän suhteellinen muutos kertaa työn tulo-osuus plus pääomapanoksen määrän suhteellinen muutos kertaa pääoman tulo-osuus plus kokonaistuottavuuden suhteellinen muutos.

$$\text{Eli, } \ln \dot{Y} = \alpha \ln \dot{L} + (1 - \alpha) \ln \dot{K} + \ln \dot{A}$$

jossa Y on tuotos, α on työn tulo-osuus, L on työpanos, K on pääomapanos ja A on kokonaistuottavuus. Pis-

te kirjaimen päällä tarkoittaa muutosta ajassa ja $\ln$ tarkoittaa luonnollista logaritmia. (Ks. tuottavuuden mittaamisesta tarkemmin Lehtoranta (1995) ja viimeaikaisesta tuottavuuskehityksestä Jalava (2000) tai Tuottavuuskatsaus 1999.

Niin kuin yleensä monimuotoista yhteiskuntaa mallinnettaessa on tässäkin jouduttu tekemään yleistyksiä ja käyttämään oletuksia. Eräs perusolettaus Cobb-Douglas tuotantofunktiossa on vakioiset skaalatuotot, lisäksi maa jää tuotannon tekijöistä huomioimatta.

Suurin heikkous lienee kuitenkin siinä, ettei panosten laatua vaan ainoastaan niiden määrä huomioidaan. Esimerkiksi toimitusjohtajan ja teh-

dastyöläisen työtunnit lasketaan mukaan saman painoisina, kunhan kumpikin toimii samalla toimialalla. Kansantalouden tilinpidossa onkin tuottavuuslaskelmien kehittämishanke menossa (ks. Aulin-Ahmavaara & Jalava 1999), jossa eräänä tärkeänä osana on panosten laatutekijöiden huomioiminen.

Nobelisti Robert Solow (ks. esim. Solow (1957)) ampui kasvutilinpidon lähtölaukauksen formalisoimalla tuotantofunktion jossa panokset, eli työ, pääoma ja tekninen kehitys, selittivät taloudellisen kasvun. Talouskasvun osittamisella panoksien kontribuutioihin eli kasvutilinpidolla on pitkät perinteet (ks. esim. Islam (1999) joka on aiheesta hyvä katsaus).

Termit:

- **arvonlisäys:** tuotantoyksikössä ajanjaksona syntynyt tuotannon arvo, joka markkinatuotannossa lasketaan vähentämällä tuotoksesta välituotepanokset. Markkinattomassa tuotannossa arvonlisäys muodostuu palkansaajakorvausten ja kiinteän pääoman kulumisen summana.
- **kokonaistuottavuus:** työn tuottavuuden ja pääoman tuottavuuden yhteisvaikutus eli se osa tuotannon kasvusta, joka ei selity työpanoksen ja pääomapanoksen kasvattamisesta.
- **kontribuutio:** osatekijän vaikutus kokonaisuuteen.
- **markkinatuotanto:** taloudellisesti merkittävään hintaan myytyjen tavaroiden ja palvelujen tuotanto. Vastakohtana on markkinaton tuotanto eli julkisyhteisöjen ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tuottamat palvelut, jotka

pääasiallisesti rahoitetaan veroilla tai tulonsiirroilla.

- **pääomaintensiteetti:** kiinteän pääoman bruttokannan suuruus suhteessa tehtyihiin työtunteihin.
- **pääomapanos:** tuotettujen varojen (esim. koneet, laitteet, rakennukset jne.) panokset tuotantoprosessissa. Näissä laskelmissa käytetty kiinteän pääoman bruttokantaa.
- **tulo-osuus:** työn tulo-osuus on palkansaajakorvausten osuus nimellisestä arvonlisäyksestä, pääoman tulo-osuus on työn tulo-osuuden residuaali.
- **tuotantofunktio:** teoreettinen malli, jossa tuotos il-

maistaan tiettyjen panosten (yleensä pääoma ja työ) sekä ajan funktiona.

- **tuotos:** koostuu tilinpitokajon aikana tuotetuista tuotteista. Tässä esitetyissä laskelmissa on käytetty toimialan arvonlisäystä tuotoksena.
- **työpanos:** työntekijöiden henkiset ja/tai ruumiilliset panokset tuotantoprosessissa. Näissä laskelmissa käytetty tehtyjä työtunteja.
- **vakioiset skaalatuotot:** oletus jonka mukaan panoksia (poislukien tuottavuuden muutos) kasvattamalla tai vähentämällä x prosenttia, tuotos myös kasvaa/pienenee x prosenttia.

Kännykkäälalla panoksetkin kasvaneet, tuottavuus silti enemmän

Kaikkein nopeimmin 90-luvulla kasvaaneella toimialalla, eli sähköteknisten tuotteiden ja optisten laitteiden valmistuksessa, on ekstensiivinen kasvu jatkunut myös laman jälkeen. Mutta

Kokonaistuottavuus on se osa tuotannon kasvusta, joka ei selity työpanoksen ja pääomapanoksen kasvattamisesta. Pääomapanosta on esimerkiksi koneiden, laitteiden ja rakennusten osuus tuotantoprosessissa.

myös tällä toimialalla on kokonaistuottavuuden merkitys suurin. Vuosina 1993-98 pääomapanoksen kasvukontribuutio oli keskimäärin 3,9 prosenttia vuodessa. Työpanoksen vuosittainen kasvukontribuutio oli keskimäärin 5,2 prosenttia ja kokonaistuottavuuden peräti 14,1 prosenttia (ks. kuvio 3).

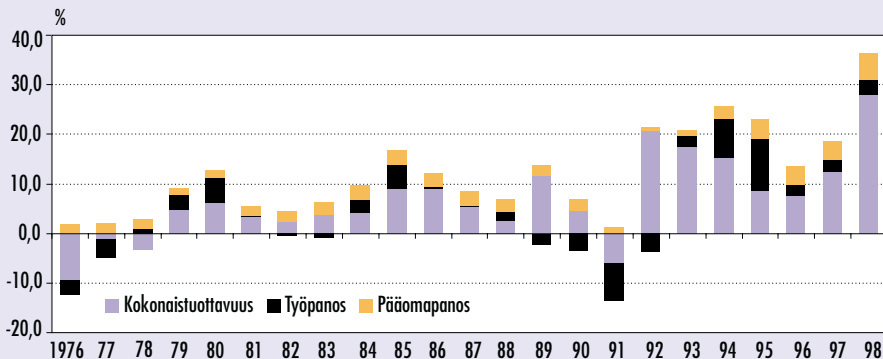
Toimialalla DL on palkansaajakorvauksien suhde toimintaylijäämään (vastaa suunnilleen liikekirjanpidon liikevoitto-käsitettä) muuttunut dramaattisesti. Vielä 70-luvulla palkkakustannukset olivat 3-5 kertaa suuremmat kuin toimintaylijäämä. 80-luvulla tämä suhde laski noin vajaaseen kahteen. Laman aikana tapahtui hetkellinen notkahdus, mutta 90-luvun lopun kuva on erilainen. Vuoden 1998 ennakkotietojen mukaan palkkakulut olivat enää noin 73 prosenttia toimintaylijäämästä! Eli vaikka työllisyys on toimialalla kasvanut ja keskipalkat myös, niin voitot ovat kasvaneet vielä nopeammin. Näitä voittoja on sitten voitu käyttää esimerkiksi investointeihin.

Kuviosta 4 näkyy, miten sekä pääomapanoksen määrä että kokonaistuottavuus ovat kasvaneet poikkeuksellisen nopeasti. Tämä on yhdenmukaista Edward Wolffin (Wolff 1991) tulosten kanssa. Wolff havaitsi positiivisen yhteyden tuottavuuden kasvun ja pääomaintensiteetin (ja siten epäsuorasti pääomanmuodostuksen) kasvun välillä kehittyneissä maissa.

Metalliteollisuudessa suurin kasvu työpanoksesta

Toisin kuin markkinatuotannossa keskimäärin, metallituotteiden valmistuksessa on työpanoksen kasvukontribuutio ollut laman jälkeen merkittävin. Vuosina 1993-98 työpanoksen kasvukontribuutio oli 5,9 prosenttia vuodessa. Pääomapanoksen vuosittainen kasvukontribuutio oli keskimäärin 0,6 prosenttia ja kokonaistuottavuuden 3,4 prosenttia (ks. kuviot 5 ja 6).

3. TOIMIALAN DL, SÄHKÖTEKNISTEN TUOTTEIDEN JA OPTISTEN LAITTEIDEN VALMISTUKSEN KASVUN OSATEKIJÄT

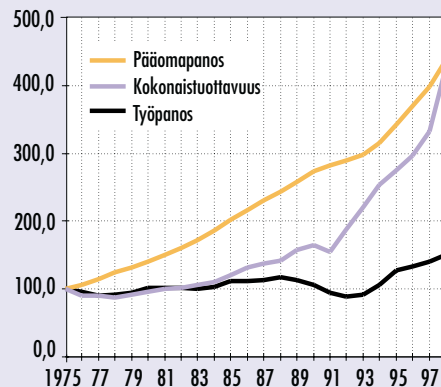

4. SÄHKÖTEKNISTEN TUOTTEIDEN JA OPTISTEN LAITTEIDEN VALMISTUS Työpanoksen ja pääomapanoksen määrän muutokset sekä kokonaistuottavuuden muutos Indeksi 1975=100

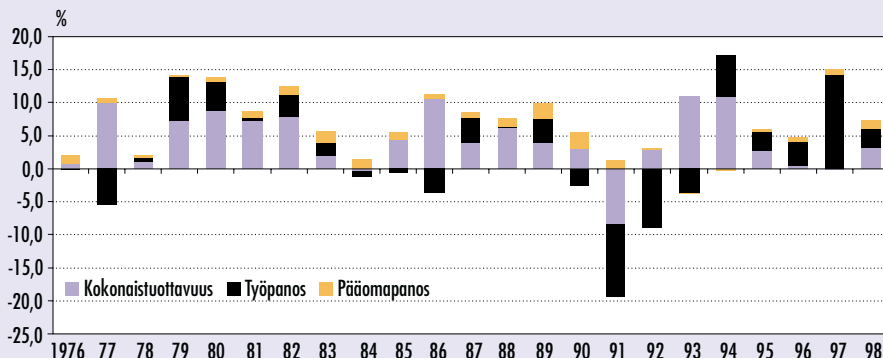
KASVUN KONTRIBUUTIT

keskikasvu, % vuodessa:	1975-90	1990-93	1993-98*
Työpanos	0,3	-3,1	5,2
Pääomapanos	2,2	1,1	3,9
Kokonaistuottavuus	3,4	10,1	14,1

* vuodelta 1998 ennakkotietoja

5. TOIMIALAN 28, METALLITUOTTEIDEN VALMISTUKSEN KASVUN OSATEKIJÄT

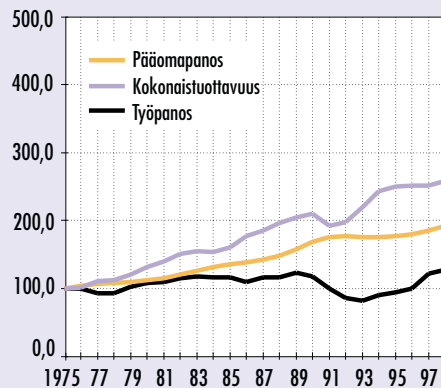

6. METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS Työpanoksen ja pääomapanoksen määrän muutokset sekä kokonaistuottavuuden muutos Indeksi 1975=100

KASVUN KONTRIBUUTIT

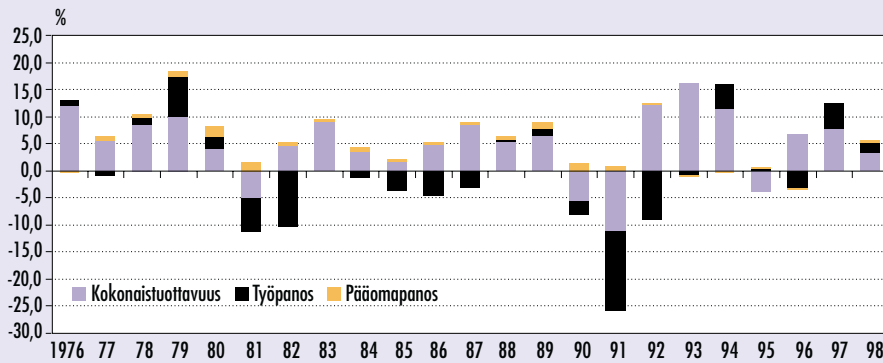
keskikasvu, % vuodessa:	1975-90	1990-93	1993-98*
Työpanos	0,8	-7,9	5,9
Pääomapanos	1,2	0,5	0,6
Kokonaistuottavuus	5,1	1,4	3,4

* vuodelta 1998 ennakkotietoja

7. TOIMIALAN DD, PUUTAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VALMISTUKSEN KASVUN OSATEKIJÄT

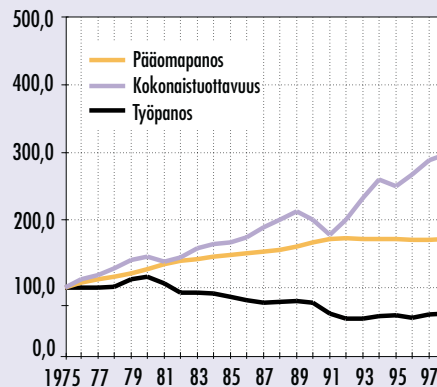

8. PUUTAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VALMISTUS Työpanoksen ja pääomapanoksen määrän muutokset sekä kokonaistuottavuuden muutos Indeksi 1975=100

KASVUN KONTRIBUUTIT

keskikasvu, % vuodessa:	1975-90	1990-93	1993-98*
Työpanos	-1,3	-8,4	1,6
Pääomapanos	0,8	0,2	0,0
Kokonaistuottavuus	4,8	5,1	5,0

* vuodelta 1998 ennakkotietoja

Metallituotteiden valmistuksessa palkansaajakorvaukset ovat olleet 2-3 suuremmat kuin toimintaylijäämä. Alimmillaan suhde oli täsmälleen kaksinkertainen vuonna 1989, mutta suhde on ollut kasvamaan päin ja se oli 2,6 vuonna 1998.

Puuteollisuuden kasvu tullut tuottavuudesta jo pitkään

Puutavaran ja puutuotteiden valmistuksessa kokonaistuottavuuden kontribuutio on ollut suurin talouskasvua selittävä tekijä koko tarkasteluajanjaksona. Laman jälkeen myös työpanoksen kontribuutio on kasvanut. Vuosina 1993-98 kokonaistuottavuuden kasvukontribuutio oli keskimäärin 5,0 prosenttia vuodessa. Pääomapanoksen vuosittainen kasvukontribuutio oli keskimäärin nolla ja työpanoksen 1,6 prosenttia (ks. kuviot 7 ja 8).

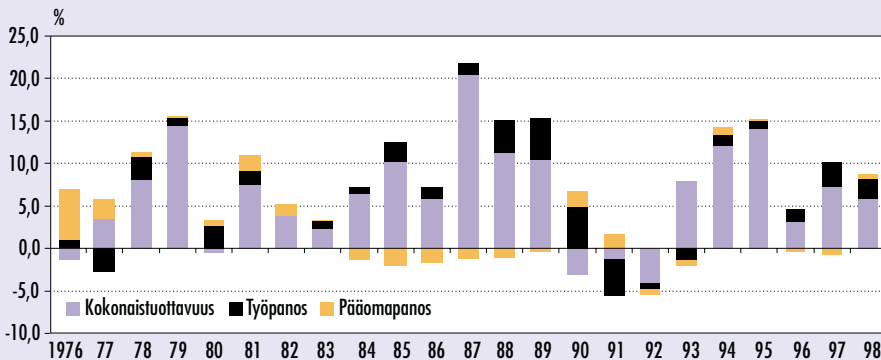
Puutavaran ja puutuotteiden valmistuksessa on toimintaylijäämä heilahdellut paljon tarkasteluajanjaksona. Palkansaajakorvaukset ovat kuitenkin kehittyneet melko tasaisesti. Miten sitten on tuottavuuden kasvuilla onnistuttu kompensoimaan heikkoja vuosia? Näyttäisi siltä, että työntekijöiden määrän pienentäminen on vastaus – teknisen kehityksen lisäksi. Väki on vähentynyt aina, kun voitot ovat pienentyneet (mutta myös muulloin).

Intensiivistä kasvua ilmailussa

Ilmailukenteessäkin on talouskasvu ollut varsin intensiivistä. Vuosina 1993-98 kokonaistuottavuuden kasvukontribuutio oli keskimäärin 8,4 prosenttia vuodessa. Pääomapanoksen vuosittainen kasvukontribuutio oli keskimäärin 0,1 prosenttia ja työpanoksen 1,8 prosenttia (ks. kuviot 9 ja 10).

Ilmailukenteessä on palkkakustannuksien suhde toimintaylijäämään ollut pieneneään päin. Vuonna 1998 meni palkkakuluihin enää noin 1,2 kertaa enemmän rahaa kuin mitä jäi toimintaylijäämään.

9. TOIMIALAN 62, ILMALIIKENTEEN KASVUN OSATEKIJÄT

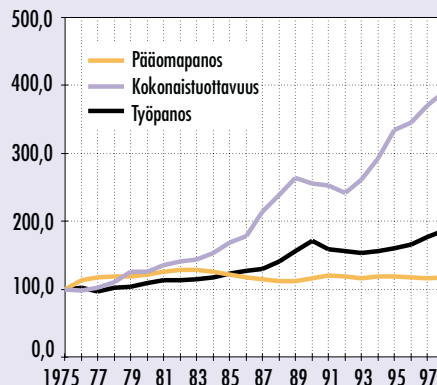

10. ILMALIIKENNE Työpanoksen ja pääomapanoksen määrän muutokset sekä kokonaistuottavuuden muutos Indeksi 1975=100

KASVUN KONTRIBUUTIT

keskikasvu, % vuodessa:	1975-90	1990-93	1993-98*
Työpanos	1,7	-2,1	1,8
Pääomapanos	0,4	0,1	0,1
Kokonaistuottavuus	6,5	0,7	8,4

* vuodelta 1998 ennakkotietoja

Teleliikenteen raju kasvu tuottavuudesta

Teleliikenne on toiseksi nopeimmin 90-luvulla kasvanut toimialamme. Myös teleliikenteessä on kokonaistuottavuus kasvanut erityisen voimakkaasti laman jälkeen.

Vuosina 1993-98 kokonaistuottavuuden kasvukontribuutio oli keskimäärin 11,6 prosenttia vuodessa. Pääomapanoksen vuosittainen kasvukontribuutio oli keskimäärin 1,8 ja työpanoksen 0,8 prosenttia (ks. kuvio 11). Teleliikenteessäkin näyttäisi olevan positiivista riippuvuutta pääomapanoksen määrän ja kokonaistuottavuuden välillä (ks. kuvio 12).

Toimialalla on palkansaajakorvauksien suhde toimintaylijäämään muuttunut 90-luvun lopulla radikaalisti. Suhteen oltua noin kaksinkertainen, vuonna 1998 palkkakustannuksien osuus toimintaylijäämästä oli laskenut noin 0,8:aan.

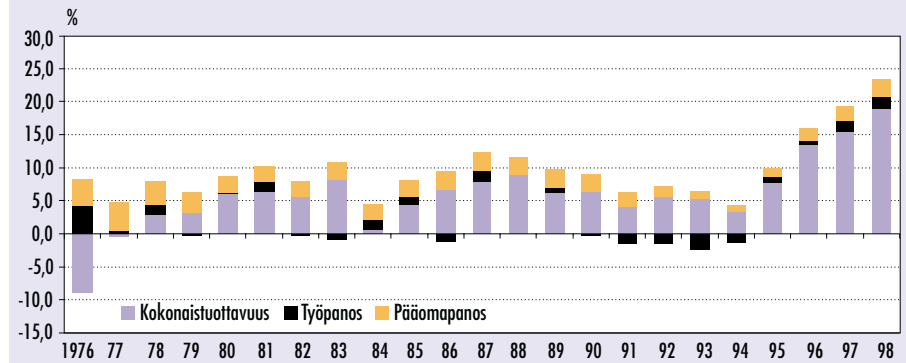
Kirjoittaja toimii kansantalouden tilinpidossa pääomakantaja ja tuottavuustutkijana.

Lähteet:

Aulin-Ahmavaara, P. & Jalava, J. (1999): *Kansantalouden toimialoittaisten tuottavuusmittarien kehittäminen*, julkaisussa *Tuottavuuskatsaus 1999*, SVT Kansantalous 1999:24.

Islam, N. (1999): *International Comparison of Total Factor Productivity: A Review*, *Review of Income and Wealth*, 45.

11. TOIMIALAN 642, TELELIIKENTEEN KASVUN OSATEKIJÄT

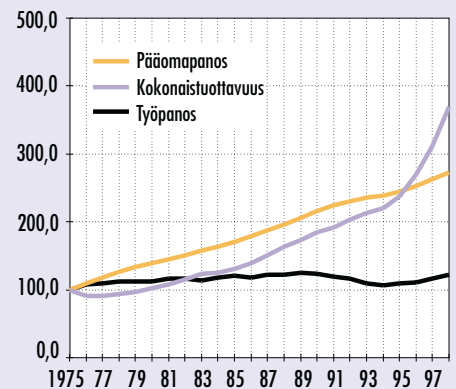
KASVUN KONTRIBUUTIT

keskikasvu, % vuodessa:	1975-90	1990-93	1993-98*
Työpanos	0,7	-1,7	0,8
Pääomapanos	2,9	1,6	1,8
Kokonaistuottavuus	4,2	5,0	11,6

* vuodelta 1998 ennakkotietoja

12. TELELIKENNE

Työpanoksen ja pääomapanoksen määrän muutokset sekä kokonaistuottavuuden muutos
Indeksi 1975=100

Jalava, J. (2000): *Tuottavuus huipussaan laman jälkeen*, julkaisussa *Tietoaika 2/2000*.

Lehtoranta, O. (1995): *Teollisuuden tuottavuuskehityksen mittaaminen toimialatasolla*, tutkimuksia 212, Tilastokeskus.

Solow, R. M. (1957): *Technical Change and the Aggregate Production Function*, *Review of Economics and Statistics*, 39.

Tuottavuuskatsaus 1999, SVT Kansantalous 1999:24.

Wolff, E. (1991): *Capital Formation and Productivity Convergence Over the Long Term*, *American Economic Review*, 81.

TILASTOKESKUS KOULUTTAA

Miten käytän ympäristötilastoja 4.–5.5.2000

Kurssilla perehdyt sekä kotimaisiin että kansainvälisiin ympäristötilastoihin ja niiden hyödyntämiseen esim. yritysten ympäristöraportoinnissa ja -viestinnässä.

- teollisuuden ympäristönsuojelumenot
- ympäristölaskentatoimi
- kestävän kehityksen indikaattorit
- vedet ja jätevedet
- ympäristöraportointi

Tilaa kurssikohtainen esite ja ilmoittaudu pikaisesti!

Tilastokeskus, tilastokoulutus

puhelin (09) 1734 3681 tai 1734 2529

sähköposti: koulutus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

Tutustu kurssitarjontamme Internetissä: www.tilastokeskus.fi/1k/1p/koulutus.html

Tulot kasvoivat neljä prosenttia

– vai kasvoivatko ?

Olli Savela

Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot lisääntyivät nimellisesti 5,8 ja reaalisesti 4,0 prosenttia, kertovat talouden ennakkoluvut viime vuodelta. Tällä kertaa ennakkolukuihin liittyy kuitenkin tavanomaista enemmän epävarmuustekijöitä. Optioilla on tuntuva osuus tulojen kasvussa.

Kotitalouksien tulot ovat laman jälkeen kehittyneet suotuisasti. Viime vuonnakin kotitalouksien tuloja lisäsivät ennen kaikkea parantunut työllisyys ja kohoava ansiotaso. Kan-

santalouden palkkasumma kasvoi ennakkotietojen mukaan 5,8 prosenttia.

Realisoidut voitot työsuhdeoptioista on kansantalouden tilinpidossa toistaiseksi luettu palkkoihin kuten verottaja-

kin tekee. Vuonna 1998 optioita realisoitiin noin miljardin markan edestä ja viime vuonna arviolta noin neljän miljardin markan verran. Viime vuoden luku saattoi olla hieman suurempikin. Jos nämä optiovoitot puhdistetaan pois palkoista, jää palkkojen kasvuksi enää 4,7 prosenttia. Vastaavasti kotitalouksien käytettävissä oleva tulo olisi kasvanut ilman optioita 4,9 prosenttia ja reaalisesti 3,2 prosenttia. Näin ollen optioilla oli tuntuva osuus tulojen kasvussa.

Ovatko optiot palkkaa ?

Iso kysymys on, miten optiot pitäisi käsitellä kansantalouden tilinpidossa. EU:n tilinpitojärjestelmä EKT95 ei anna yksiselitteistä ohjetta niiden käsitte-lystä. Yhdysvalloissa ja Kanadassa ne luetaan palkkoihin kuten Suomessakin toistaiseksi. Tästä seuraa, että yritysten ja koko kansantalouden toimintaylijäämä vastaavasti pienenee, mitä ei todel-

KOTITALOUKSIEN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA TULO KANSANTALOUDEEN TILINPIDON MUKAAN

	miljardia markkaa					muutos edellisestä vuodesta %			
	1995	1996	1997	1998*	1999*	1996	1997	1998*	1999*
Palkat	219	231	244	262	277	5,2	5,7	7,5	5,8
Yrittäjätulot	40	42	51	53	56	5,5	21,8	4,3	4,6
- maatalous	9	7	7	6	6	-23,6	2,8	-19,1	0,5
- metsätalous	7	6	9	10	10	-12,9	43,3	7,8	2,5
- muut toimialat	5	7	8	9	9	21,9	19,3	10,1	6,3
- vuokratulo asunnoista	3	4	4	4	5	15,6	9,4	8,0	3,9
- laskennallinen asuntotulo	13	16	21	22	23	25,9	25,9	6,7	4,5
- omatoiminen rakentaminen	2	2	2	3	3	6,4	18,4	12,0	17,0
Omaisuuksien tulot, netto	24	24	23	27	30	-2,1	-1,0	17,3	9,0
- vakuutusentajien omaisuus	4	5	5	7	9	17,0	-2,9	50,6	24,7
- muut omaisuudet	20	19	19	20	21	-6,2	-0,4	8,7	3,3
Sosiaalietuudet	128	128	129	130	133	0,4	0,1	0,9	2,6
- eläkkeet	72	75	77	79	83	4,1	1,7	3,8	4,7
- työttömyysturva	21	21	20	18	16	-1,3	-6,2	-11,1	-6,5
- muut sosiaalietuudet	34	32	32	33	34	-6,3	0,5	1,3	2,4
Muut saadut tulonsiirrot	2	2	2	2	2	-16,9	11,9	9,2	-1,9
Tulot yhteensä	413	426	449	475	498	3,2	5,3	5,8	4,9
Välittömät verot	83	93	93	99	101	11,6	0,5	5,6	2,2
Sosiaalivakuutusmaksut	26	26	26	26	27	-1,4	1,7	0,5	4,4
Muut maksetut tulonsiirrot	7	7	7	7	8	8,3	-6,3	6,1	4,7
Menot yhteensä	116	126	127	132	136	8,5	0,3	4,6	2,8
Käytettävissä oleva tulo	297	300	322	342	362	1,1	7,4	6,2	5,8
- reaalisesti (vuoden 1995 hinnoin)	297	296	313	326	339	-0,4	6,0	4,1	4,0

Tilinpidon erä on nettoutettu laskelman yksinkertaistamiseksi. Muutosprosentit on laskettu pyöristämättömistä luvuista.

* ennakkotieto

lisuudessa tapahdu. Työsuhdeoptioita ei makseta yrityksen tuloksesta. Poikkeuksen muodostavat niin sanotut synteettiset optiot, joista tässä ei ole kysymys. Kun toimintaylijäämä jää todellista pienemmäksi, kuva yritysten kannattavuudesta jää liian alhaiseksi.

Ehkä oikeampi tapa olisi rinnastaa optiot myyntivoittoihin. Sitähän ne oikeasti ovat, eivätkä yrityksen palkkakustannus. Myyntivoitot pitää kansantalouden tilinpidon sääntöjen mukaan käsitellä varojen muiden muutosten tilitillä rahoitustilien ja varallisuustaseiden välissä. Tällöin ne eivät sisälly käytettävissä oleviin tuloihin. Näitä tilejä ei Suomessa vielä laadita, mutta niiden eriä voidaan esittää lisätietoina.

Muita palkkakehityksen ongelmia

Viime vuoden palkkakehitykseen liittyy toinenkin ongelma. Työvoimatilaston mukaan palkansaajien lukumäärä ja työtunnit lisääntyivät viime vuonna 3,7 prosenttia. Palkansaajien ansiotasoindeksi kohosi ennakkotietojen mukaan 2,6 prosenttia. Kertomalla nämä keskenään saadaan palkkasumman kasvuksi 6,4 prosenttia, eivätkä optiot sisälly ansiotasoindeksiin. Ero optioista puhdistettuun palkkasumman kasvuun (4,7 prosenttia) on melkoinen.

Mahdollisia selityksiä on useita. Ensinnäkin on mahdollista, että palkkasumma onkin kasvanut enemmän, vaikka yleensä kertyneisiin sosiaaliturvamaksuihin perustunut tieto on ollut luotettava. Toiseksi on mahdollista, että ansiotasoindeksi on yliarvioinut palkkakehitystä, sehän ei ota kaikkia muutoksia huomioon. Palkansaajien rakenteessa on voinut tapahtua muutosta, jos uusien työsuhteiden palkat ovat olleet keskimääräistä pienempiä. Tiedossa on, että osa-aikaisten työntekijöiden osuus on kasvanut. Ja kolmanneksi on mahdollista, että työvoimatilasto on yliarvioinut työpanoksen kasvua. Sehän on otostutkimus, jonka tuloksilla on tietty luottamusväli.

Näistä seikoista saadaan lähikuukausina tarkempaa tietoa. Toivottavasti myöhemmin tänä vuonna valmistuvat

tarkistetut tiedot ratkaisevat palkkasumman ongelman.

Laskennalliset tulot kasvussa

Myös kotitalouksien yrittäjä- ja omaisuustulot kasvoivat viime vuonna, yhteen laskien kuusi prosenttia. Huomionarvoista on, että erilaiset laskennalliset tuloerät ovat viime vuosina kasvaneet varsin nopeasti, ja ne muodostavatkin jo huomattavan osan kotitalouksien omaisuus- ja yrittäjätuloista, noin 40 prosenttia. Tällaisia laskennallisia eriä ovat laskennallinen asuntotulo omistusasunnossa asumisesta, omatoimisen rakentamisen tuottama laskennallinen tulo ja vakuutuslaskennallisen omaisuustulo. Myös maatalouden yrittäjätuloon sisältyy vähäinen määrä laskennallista tuloa omaan käyttöön tuotetuista elintarvikkeista.

Omatoimisen rakentamisen arvon sisällyttäminen kotitalouksien tuloihin on ymmärrettävissä siten, että omatoimisella rakentamisella vältetään vaihtoehtoinen kustannus, joka olisi markkinoilta ostaminen. Samoin laskennallinen asuntotulo voidaan ymmärtää vaihtoehtona vuokran maksamiselle. Nämä laskennalliset erät sisältyvät vastaavasti kotitalouksien kulutusmenoihin ja investointeihin, joten ne eivät vaikuta kotitalouksien rahoitusasemaan (nettoluotonantoon), vaikka lisäävätkin käytettävissä olevia tuloja.

Vakuutuslaskennallisen omaisuustulo tarkoittaa niitä tuloja, jotka vakuutuslaitokset saavat vakuusteknisen vastuuvelan sijoittamisesta. Tämä tulo kirjataan vakuutuslaskennallisten tulojen osaksi, koska vakuustekninen vastuuvetäjä katsotaan vakuutuslaskennallisen omaisuudeksi. Käytännössä tämä tulo jää vakuutuslaitoksiin. Erä on viime vuosina kasvanut nopeasti vakuutuslaskennallisen sijoitustuottojen kasvaessa.

Laskennallisen asuntotulon nopea kasvu 90-luvulla on monen tekijän summa. Toisaalta vuokrataso on kohonnut suhteellisen nopeasti, toisaalta kustannukset eivät ole kohonneet kovin paljon. Asuntolainojen korot ovat jopa

laskeneet. Laskennallisen asuntotulon nopea kasvu on osaltaan lisännyt kotitalouksien tuloja, mutta nämä tulot ovat myös si-dottuja asumisen kulutusmenoihin, joihin vastaava menoerä sisältyy.

Muiden omaisuustulojen erässä osinkotulot jatkoivat kasvuaan myös viime vuonna.

Sosiaalietuuksissa pieni kasvu

Kotitalouksien saamat sosiaalietuudet lisääntyivät viime vuonna ennakkotietojen mukaan 2,6 prosenttia. Kasvu tuli pääasiassa eläkkeiden kasvusta, mikä on lähinnä eläkkeensaajien sisäistä rakennemuutosta: uudet eläkkeet ovat korkeampia kuin vanhat.

Sen sijaan työttömyysturvaetuudet vähenivät työttömyyden alentuessa. Asumistuki lisääntyi, mutta toimeentulotuki väheni.

Tuloverot kevenivät hieman

Kotitalouksien maksamat välittömät verot kohosivat vähemmän kuin verotettavat tulot, joten verotus hieman keveni. Tämä oli pääasiassa seurausta kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korottamisesta. Toisaalta kiinteistövero kiristyi lähes kaikissa kunnissa. Myös optioista maksetaan veroa, mutta niiden periminen on siirtynyt pääosin jälkiverotukseen.

Maksetut sosiaalivakuutusmaksut kohosivat lähinnä vapaaehtoisen eläkevakuutuksen yleistymisen takia. Toisaalta sairausvakuutusmaksusta poistettiin 80 000 markan vuositulon ylittävältä osalta maksettu 0,45 pennin korotus.

Tuloerot kasvussa

Vaikka kotitalouksien tulot yhteen laskien kohosivat selvästi, on kehitys kotitalouksien kesken ollut hyvinkin eriytynyttä. Toisaalta optiomiljonäärit ovat rikastuneet tuntuvasti, jopa niin paljon, että optiot heiluttelivat koko kotitalouksien käytettävissä olevaa tuloa. Toisaalta ison kansanosan tulot ovat polkeneet paikallaan. On ilmeistä, että tuloerot jatkoivat kasvuaan viime vuonnakin.

Kirjoittaja työskentelee Tilastokeskuksessa kansantalouden tilinpidon vuosilaskennan vetäjänä.

Naisten työllistyminen lisännyt lasten kotihoitoa

Lotta Savola

Pienten lasten kotihoito on lisääntynyt laman jälkeen sitä mukaa kun naisten työllisyys on parantunut. Nyt yhä useammalla äidillä on pysyvä työsuhde, jonka turvin voi hoitaa lapsia kotona. Samaan aikaan pysyvä kotiäitiys kiinnostaa yhä harvempaa.

Pienten lasten kotihoito näyttää lisääntyvän, kun yhteiskunnan taloudellinen tilanne ja erityisesti naisten työmarkkina-asema paranee. Parantunut työllisyystilanne helpottaa äitien kotiin jäämistä, kun asema työmarkkinoilla on turvattu.

Työntekijöiden oikeus hoitovapaaseen mahdollistaa vanhempien turvatus työhön paluun lapsen täydessä kolme vuotta.

Perheen ja työn yhteensovittamisen helpottuminen laman jälkeen pienten lasten äideillä näkyy selkeästi, kun perinteisen työvoimaosuuden tarkastelemisen sijaan kiinnitään huomio kotona olemiseen ja äitien työmarkkinasuhteisiin.

Työllisyyden paraneminen ei vähennä kotihoitoa

Pieniä lapsia hoidetaan kotona työllistymistilanteen parantumisesta huolimatta. Vuonna 1998 kotona oli useampi kuin kaksi kolmesta alle 3-vuotiaan lapsen äidistä. Kotona olleiden osuus on jopa pikkuisen suurempi kuin laman aikana.

Lasten kotihoito on edelleen pääosin naisten vastuulla. Äidit hoitavat runsasta 90 prosenttia kotona hoidettavista pienistä lapsista ja isät puolestaan noin viittä prosenttia.

Lama vaikeutti äitien asemaa työmarkkinoilla

Laman aikana monen pienen lapsen äidin yhteys työelämään katkesi. Työttömyys kosketti monia ja yhä useampi alle 3-vuotiaan lapsen äiti hoiti pääasiallisena toimenaan omaa kotitalouttaan. Heikko työllisyystilanne vaikeutti varsinkin naisten asemaa ja äidit eivät työnantajan silmissä vaikuttaneet houkuttelevalta työvoimalta.

Epävarmat työllistymisnäkyvät pitivät myös työttömien työnhakijoiden määrän alhaisena äitien keskuudessa, kun työnhaun ei odotettu tuottavan haluttuja tuloksia. Pienten lasten äitien työttömyys olikin korkeimmillaan vasta vuonna 1996, kun lama oli jo vaihtunut nousukaudeksi. Alle

3-vuotiaiden lasten äitien työttömyysaste oli tällöin lähes kymmenen prosenttia.

Äitien lisääntynyt passiivisuus työmarkkinoiden suhteen laman aikana näyttää kuitenkin olleen vain väliaikainen ilmiö. Pysyvän työpaikan saaminen on edelleen useimpien äitien tavoitteena ja sen turvin he voivat myös lapsiaan kotona hoitaa. Työsuhteen ollessa voimassa he voivat olla varmoja siitä, että työstä poissaolosta ei tule haluttua pidempää.

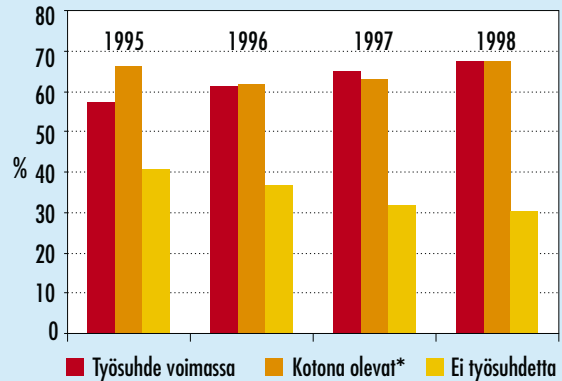
Kotiäitiys urana ei houkuttele

Varsinaisten kotiäitien määrä on vähentynyt, vaikka lapsia hoidetaankin kotona nyt enemmän kuin laman aikana. Harvan pienen lapsen äiti haluaa omistautua vain kodin hoitamiseksi. Äidit tuntuvat pitävän itsestäänselvyytenä työskentelyä kodin ulkopuolella, ja molempien vanhempien tulot ovat välttämättömiä perheen toimeentulon kannalta.

Kotiäideiksi kutsutaan tässä naisia, jotka hoitavat lapsia kotona, ja joilla ei ole voimassa olevaa työsuhdetta eikä myöskään pyrkimystä työmarkkinoilla.

Vain 25 prosentilla alle 3-vuotiaiden lasten äideistä ei ollut työsuhdetta voimassa, eikä työllistymispyrkimyksiä

ALLE 3-VUOTIAIDEN ÄIDIT

*Kotona olevalla voi olla työpaikka, josta hän on äitiyslomalla tai hoitovapaalla. Kotona ilman työsuhdetta olevat ovat työttömiä sekä kotiäitejä, jotka eivät pyrikään työmarkkinoille. Viimeksi mainittu ryhmä pienenee jatkuvasti. Lähde: EU-työvoimatutkimus.

vuonna 1998. Tämä siis siitäkkin huolimatta, että vuonna 1998 äidit hoitivat lapsiaan kotona lama-aikaa enemmän.

Yhä useammalla äidillä on turvallinen asema työmarkkinoilla

Oheinen kuvio näyttää, miten äitien työmarkkina-asema on 90-luvun jälkipuoliskolla parantunut. Kohentunut tilanne työmarkkinoilla on lisännyt erilaisia vaihtoehtoja yhdistää työ ja perhe-elämä. Vuonna 1998 työsuhde oli voimassa lähes 70 prosentilla alle 3-vuotiaiden lasten äideistä. Vuosikymmenen puolivälissä työsuhteessa olevia oli alle 60 prosenttia.

Kirjoittaja on tutkinut naisten työmarkkina-asemaa 1990-luvun Suomessa työministeriön rahoittamassa projektissa Tilastokeskuksen Työolojen tutkimusyksikössä.

Äitien työssäkäynnistä ja sen mittaamiseen liittyvistä tilastollisista käsitteistä voi lukea enemmän uudesta Hyvinvointikatsauksen numerosta 1/2000.

Lähteet:

Savola, Lotta (2000): *Naiset Suomen työmarkkinoilla 1990-luvulla*. Tilastokeskus.

Vaajakallio, Laura (1999): *Lasten päivähoito 1995-1998*. Tilastokeskus.

Tuella ja tunteella

Pekka Lith

Suomalainen musiikkiala on kauan voinut nauttia klassisen musiikin menestyksestä. Klassisessa musiikissa koulutus on korkeatasoista ja yhteiskunnan muukin tuki huomattavaa. Sitä vastoin taloudellisesti tärkeämmällä kevyen musiikin sektorilla yhteiskunnan panostukset ovat olleet riittämättömät.

Elävää musiikkia esitetään tanssipai-koilla, ravintoloissa, laivoilla, oopperassa, musiikkiteattereissa, festivaaleilla ja erilaisissa konserteissa. Myös kirkkomusiikki ja soitelamusiiikki ovat elävän musiikin esittämistapoja. Suomen Muusikkojen Liiton arvioiden mukaan musiikin liikevaihto on maassamme arviolta 1,8 miljardia markkaa.

Musiikin liikevaihdosta tanssimusiikin osuus on arviolta kolmannes. Seuraavaksi eniten rahaa liikkuu orkesteritoiminnassa, oopperassa ja musiikkiteatterissa. Musiikin esittäjille maksetaan Suomessa palkkaa ja palkkioita noin 600-700 miljoonaa markkaa. Suurimpia tulonlähteitä ovat tanssimusiikki ja orkesteritoiminta sekä myös ooppera ja musiikkiteatteri.

Ulkomaalaisia esiintyjä työllistävät Suomessa lähinnä festivaalit, konsertit ja erityisesti halli- ja areenaesiintymiset. Halli- ja areenatapahtumat ovat lähes kokonaan ulkomaalaisten varassa. Suomalaisten esiintyjien markkinaosuudet ja palkkiot ovat tällä forumilla vähäiset. Yhteensä ulkomaalaisten esiintyjien ja festivaalivieraiden palkkiot nousevat arviolta 200 miljoonaan markkaan.

5 000 ammattimuusikkoa

Elävä musiikki työllistää Suomessa arviolta runsaat kymmenentuhatta ihmistä, jos myös opetustoiminta lasketaan mukaan. Varsinaisia ammattimuusikoita on maassamme noin viisituhatta, joskin vain pieni osa saa elantonsa pelkästään musiikista. Musiikin parissa toimiminen on monelle vapaa-ajan harrastus.

Klassisessa musiikissa muusikot ovat yleensä palkansaajia mm. kaupunginorkestereissa. Jazzin puolella on tyypillistä, että toimitaan myös musiikin opettajina. Tanssimusiikissa sekä pop- ja rockmusiikissa

muusikot ovat pääsääntöisesti ammatinharjoittajia. Monet muusikot tekevät työtä kuitenkin monilla musiikin osa-alueilla.

Tanssitus työllistää

Perinteinen tanssimusiikki työllistää Suomessa paremmin kuin mm. pop- ja rockmusiikki, sillä tanssimusiikissa musiikkituote on yhtenäisempää kuin pop- ja rockmusiikissa. Ravintoloihin tilataan useimmiten perinteistä tansittavaa musiikkia soittava yhtye, joiden kiinnitykset voivat olla viikon mittaisia. Keikkapalkkionsa tanssimuusikot saavat ohjelmatoimistojen kautta.

Tanssiyhtyeiden ohjelmistot ovat keskenään samankaltaisia eikä niillä ole yleensä itse tehtyjä kappaleita. Sitä vastoin pop- ja rock-musiikkia esittävät ns. nimituoteyhtyeet soittavat tavallisesti omia kappaleitaan. Nimituoteyhtyeillä kiinnitykset jäävät usein yhteen iltaan, ja pääosa tuloista kertyy esiintymispalkkioista, jotka vaihtelevat paljolti kysynnän mukaan.

Elämäntapa ja elinkeino

Suomessa tekijänoikeusmaksut omista tehdyistä levyistä ovat pieniä. Esimerkiksi kultalevyn saaneista (20 000 myytyä levyä) yhtyeiden jäsenistä vain kappaleiden tekijät saavat riittävästi tuloja toimeentuloon. Tulojen pienuus ei kuitenkaan haittaa kaikkia muusikoita, kunhan saa tehdä sitä, mistä pitää. Musiikkialalla onkin vahvan kannatuksen saanutta elämäntapa-asennetta.

Myös julkisen tuen merkitys on alalla pientä. Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus (ESEK) tukee vuosittain runsaalla 10 miljoonalla markalla esittävää säveltaidetta ja äänitetuotantoa. Tukea on myönnetty yleensä alalla pitkään toimineille ammattitaitoisille muusikoille. Lisäksi apurahoja voi saada kulttuurirahastolta ja -säätiöltä.

Ohjelmatoimistot välikäsinä

Aloittelevat muusikot joutuvat suorittamaan markkinointinsa pääsääntöisesti itse. Sen sijaan tunnustusta saaneet musiikkialan ammattilaiset herättävät ohjelmatoimistojen huomion, ja toimistot haluavat tällaiset muusikot asiakaslistoilleen. Ohjelmatoimistoille ravintoloissa esiintyvien musiikkityöntekijöiden myynti on massatuotemyyntiä, jolla on suurin piirtein sama hinta.

Musiikkityöntekijöiden käytännön mahdollisuudet kilpailuttaa ohjelmatoimistojen sopimuksia ovat huonot. Myös ravintoloiden kannalta kulujen maksaminen yhdellä laskulla on kätevää. Ohjelmatoimistot veloittavat 10-20 prosenttia palkkioista, joten maineen kasvaessa voi olla kannattavaa palkata oma työntekijä hoitamaan toimistojen töitä.

Materialitoiminnot kalliita

Yksittäisen esiintymisen kuluista vuokratut äänentoisto- ja valolaitteistot saattavat viedä jopa 40 prosenttia. Investoinnit omiin laitteisiin eivät ole kannattavia, jos esiintyminen on satunnaista. Jos esiintymisten

MUSIIKIN LIIKEVAIHTO JA MUSIIKIN ESITTÄJIEN PALKKARAHAT SUOMESSA

	Liikevaihto, mmk	Palkka- ja yrittäjätulot, mmk
Tanssimusiikki	600	200
Orkesteritoiminta	265	165
Ooppera	200	50
Festivaalit	120	40
Konsertit	30	15
Hallit ja areenat	150	15
Musiikkiteatteri	200	35
Muut	42	20
Kirkkomusiikki	130	100
Soitelmusiiikki	50	30
Yhteensä	1 787	670

Markkamääräisiin tietoihin kannattaa suhtautua varauksella, koska ne ovat monelta osin arvioita. Tilasto ei sisällä myöskään musiikinopetusta eikä tekijänoikeustuloja. Hallit ja areenat sekä konsertit eivät sisällä ulkomaalaisten esittäjien palkkioita. (Lähde: Suomen Muusikkojen Liitto, Musiikin Online, 1999).

Musiikkiteollisuuden arvonalisäketju

I Luominen

- säveltäjä, sanoittaja, kääntäjä ja sovittaja
- artisti, muusikot ja kapellimestarit

II Kehittäminen

- musiikkikustantajat

III Paketointi

- levy-yhtiöt, studiot ja äänitevalmistajat

IV Markkinointi

- agentit, managerit, konsertti- ja ohjelmatoimistot

V Jakelu

- tukku- ja vähittäismyynti, on line, osana av-tuotteita jne.
- radio-, tv- tai internetesitys, konsertti yms.

VI Loppukäyttäjä

- äänitteiden ostaja, taustamusiikin kuulija
- median käyttäjä, elävän musiikin kuulija.

Lähde: F&L Management Service Oy, 1998.

Musiikkiteollisuus keskittynyttä

Musiikkiteollisuuteen kuuluvat la-
veasti määriteltynä tekijät ja esit-
täjät, levy-yhtiöt, musiikkikustannus,
studiot, äänitevalmistus sekä ohjelma- ja
konserttitoimistot. Musiikkiteollisuudella on huomattava merkitys myös muiden toimialojen tuottamien palvelujen osana, kuten esimerkiksi media-, viihde-, ravintola- ja matkailualalla.

Ydintoimialojen suhteen musiikkiteollisuus on Suomessa varsin keskittynyt muutamiiin yrityksiin. Toisaalta musiikin jakelukanavat ovat voimakkaasti lisääntymässä digitalisoinnin ja internetin myötä. Musiikkiteollisuuden ytimen muo-

dostaa kuitenkin aina itse musiikkiteos. Suomessa tekijänoikeusjärjestöt (Gramex, Teosto) toimivat musiikkiteollisuudessa tulovirtojen kanavana.

Kotimaisella vahva asema

Suomen musiikkialan erityispiirteisiin kuuluvat pienet äänitemarkkinat, tanssimusiikin vahva asema, heikosti kehittynyt kuunteluperinne, musiikin runsas radiosoitto, korkea kopiointiaste ja piraattituonnin yleisyys. Ylipäättään kotimaisella musiikilla on Suomessa vankka asema, sillä yli 40 prosenttia myydyistä äänitteistä on kotimaista tuotantoa.

myynti on pitkäjänteisempää, kuten perinteisessä tanssimusiikissa, kannattaa investoida omiin laitteisiin. Äänentoistolaitteet eivät myöskään vanhene kovin nopeasti.

Musiikkialalla epätervettä kilpailua

Muusikkojen Liiton asiantuntijahaastattelun mukaan uudet yhtyeet joutuvat tekemään ilmaista työtä, jotta saisivat jalansijaa markkinoilla. Sivutoimiset muusikot veloittavat esiintymistään usein päätoimisia musiikkityöntekijöitä vähemmän, mikä saattaa heikentää päätoimisten ansiomahdollisuuksia.

Ns. riippumattomat tv-yhtiöt voivat jättää esiintymiset korvaamatta, vaikka televisioilla on työehtosopimukset. Toimintatapaa perustellaan sillä, että esiintyminen ohjelmassa on mainosta. Varsinaista harmaata taloutta on esiintynyt alalla etenkin itäeurooppalaisten muusikkojen osalta. Ohjelmatoimistojen käyttö on kuitenkin vähentänyt harmaan talouden merkitystä.

Suomen kieli häiritsee kansainvälistymistä

Suomessa on musiikkituotteita, joilla voisi olla kansainvälistymisen mahdollisuuksia. Musiikin vientimme on vanhastaan ollut klassisen musiikin esittäjien, kapellimestareiden ja solistien vientiä. Kansainvälisiä menestystarinota on ollut kevyen musiikin puolella vasta muutamia (HIM, Bomfunk MC's, Värttinä, Apocalyptica).

Menestystarinota kuitenkin tarvitaan, sillä yksikin menestys voi avata mahdollisuuksia toisille. Kansainvälistyminen vaatisi kuitenkin Suomessa tehtyä englanninkie-

ÄÄNITEMYYNNIN OSUDET MUSIIKKILAJEITTAIN POHJOISMAISSA, %

	Ruotsi	Tanska	Norja	Suomi
Kansainvälinen	67	62	71	49
Kotimainen	29	34	24	41
Klassinen	4	4	5	10

Suomessa kotimaisen ja klassisen musiikin osuus äänitemyyntistä on suurempi kuin muissa Pohjoismaissa. Kotimaisen äänitemyyntin osuuden arvioidaan kuitenkin vähitellen laskevan (Lähde: F&L Management Service Oy, 1998).

listä musiikkia. Englanninkielinen musiikki ei ole kuitenkaan pärjännyt kotimarkkinoilla, ellei se ole ensin mennyt läpi ulkomailla. Myös suomalaisessa musiikin markkinointiosaamisessa on paljon puutteita.

Taloulosaamista koulutukseen

Klassisen musiikin koulutus on maassamme erittäin korkeatasoista ja yhteiskunnan muikin tuki klassiselle musiikille on huomattavaa. Klassisen musiikin puolella suomalainen musiikkiteollisuus on voinut nauttia myös kansainvälisestä menestyksestä. Asiantuntijoiden mukaan musiikkialan ammattitaito onkin parantunut, mutta koulutuksessa on yhä kehittämistä.

Esimerkiksi taloudellisesti huomattavasti merkittävämällä kevyen musiikin sektorilla yhteiskunnan koulutuspanostukset ovat olleet riittämättömiä. Myöskään liiketoiminnallista osaamista ei löydy suomalaisesta musiikkiteollisuudesta riittävästi. Musiikkialan yritysten kehittäminen edellyttääkin liiketoiminnallisen opetuksen liittämistä musiikkialan koulutukseen.

Vertailtaessa yhteiskunnan panostusta, kansainvälisiä menestystarinoita ja koulutusta kevyessä musiikissa voidaan mainita Ruotsi, jossa kevyen musiikin merkitys on ollut jo pitkään tunnustettu. Tästä on esimerkkinä Ruotsin kunnallinen musiikkikouluverkosto, jossa opiskelijat voivat valita musiikillisen painopistealueensa, kuten kevyen musiikin.

Uusia kanavia, uusia yrittäjiä

Digitaalisen teknologian laajempi kaupallinen käyttöönotto tarjoaa musiikin tekijöille mahdollisuuden saavuttaa oma asiakaskuntansa suoraan, jopa ilman musiikkiteollisuuden markkinointi- ja jakeluvaiheen välikäsiä. Silloin musiikkia voidaan tehdä pienillekin asiakasryhmille tilaus-työtä. Uusi teknologia mahdollistaa myös yrittäjyyttä aiempaa enemmän.

Uuden teknologian myötä alalle on tullut uusia toimijoita. Esimerkiksi musiikkistudiot olivat aikaisemmin vain suurten levy-yhtiöiden omistuksessa. Nykyisin tekniikka on mahdollistanut studion perustamisen pienin investoinnein. Ns. yhden miehen yritykset tekevät alihankintana sen, mihin tarvittiin ennen paljon työvoimaa.

Lähteet: F&L Management Service Oy: Yrittäjyys musiikkiteollisuudessa. Suomalaisen musiikkiteollisuuden kilpailukyryyn kehittäminen, Helsinki 1998.

Lith, Pekka & Maliranta, Erika: Yksityiset henkilöpalvelut Suomessa, Konsulttitsto P. Rytkönen Oy, Helsinki 1999.

Suomen Musikkojen Liitto: Muusikko Online -musiikin markat, Helsinki 1999.

Suomen äänitemarkkinat 1900-luvulla

Savikiekoista digitaaliaikaan

Digitaaliset äänitteet ovat syrjäyttäneet 15 vuodessa muut tallenteet LP-levyistä C-kasetteihin. CD-levy hallitsee nyt tallennemarkkinoita samaan tapaan kuin savikiekot vajaan 50 vuotta sitten. Mutta uudet tuulet saattavat pyyhkäistä tyystin tieltään fyysiset äänitteet.

Jukka Ekholm

Tekninen kehitys oli 1800-luvun lopulla edennyt niin pitkälle, että ääntä pystyttiin tallentamaan levyille. Keksintö oli sikäli merkittävä, että se mahdollisti ensimmäistä kertaa ihmiskunnan historiassa musiikin kuuntelemisen kotiympäristössä ilman eläviä muusikoita ja toi musiikinkuuntelun 1900-luvun aikana jokaisen ulottuville. Ensimmäistä kertaa jälkipolvet voivat kuunnella myös jo edesmenneitten muusikoitten esityksiä.

Nousu- ja laskukausien vuorottelua

Ensimmäiset suomalaiset äänilevyt tehtiin vuonna 1901 Pietarissa, ja säännöllinen äänilevytuotanto alkoi 1904. Vaikka tuonti olikin rajoittunutta, vuonna 1910 Suomessa myytiin arviolta jo noin 100 000 äänilevyä.

Yleinen kehityssuunta äänilevymerkinoilla 1900-luvun alkupuolella oli epävakaa, sillä maailmansodat, 1930-luvun lama ja radion kilpailu käänsivät äänilevymerkinnat jyrkkäänkin laskuun useina vuosina. 1920- ja 1930-luvulla Suomen vuosittainen levymyyntimäärä vaihteli yleensä muutamasta tuhannesta pariin-kolmeensataan tuhanteen. Vuonna 1929, ns. gramofonikuumeen aikana, äänilevyjä myytiin kuitenkin jopa 1,2 miljoonaa kappaletta, mikä määrä ylittyi vasta 1970-luvulla.

Savikaudelta vinylibuumiin

Aina 1950-luvulle saakka äänilevyt olivat yleensä shellakasta valmistettuja 78-kierroksisia singlelevyjä, joskin muitakin valmistusmateriaaleja ja kierrosnopeuksia kokeiltiin. 33-kierroksinen vinyylinen LP-levy tuli maailmanmarkkinoille vuonna 1948, mutta yleistyi Suomessa vasta 1960-luvulla.

45-kierroksinen vinyylisingle ilmestyi 1949 ja saavutti suuren suosion 1950- ja 1960-luvulla myös Suomessa. Sen markkinaosuus kaventui kuitenkin nopeasti vinyyli-LP:n yleistymisen myötä 1960- ja 1970-luvulla. 1970-luku oli LP-levyjen valta-aikaa, ja vuosikymmenen alussa LP:n markkinaosuus nousi noin 60 prosenttiin koko äänitemyynnistä.

1980-luvun lopulla singlelevyjen markkinaosuus vakiintui noin 5 prosenttiin äänitteiden kappalemyynnistä. Myös popmusiikin nousu kasvatti äänitemarkkinoita, ja 1960-luvulla Suomessa myytiin vuosittain noin miljoona äänitettä, vuonna 1975 jo lähes 5 miljoonaa.

C-kasetin kautta CD-aikaan

1960-luvun loppupuolella markkinoille tullut C-kasetti yleistyi 1970-luvulla ja saavutti suosionsa huipun vuonna 1984, jolloin sen markkinaosuus kohosi 51 prosenttiin kaikista Suomessa myydyistä ää-

nitteistä. Tällöin LP-levyjen markkinaosuus oli jo laskussa.

1980-luvun alussa äänitteiden vuotuinen kappalemyyntimäärä ylitti 10 miljoonan rajan noustakseen vuonna 1989 tähänastiseen ennätykseensä, noin 16,5 miljoonaan.

CD-levyjen markkinointi Suomessa alkoi vuonna 1984, mutta ne yleistyivät odotettua hitaammin. Vielä vuonna 1990 CD-levyjen markkinaosuus äänitteiden kappalemyynnistä Suomessa oli vain 21 prosenttia. CD-levyjen yleistymistä jarruttivat ennen muuta sekä CD-levyjen että -soitinten suhteellisen korkea hinta, mutta myös kuluttajien ilmeinen haluttomuus luopua hyväkuntoisista vinyyli- ja kasettisoittimista ja CD-levyihin verrattuna edullisista äänitteistä. Myös CD-levyjen säilyvyyttä ja kilpailukykyä epäiltiin, ja niiden äänentoistoa kritisoitiin.

Digitaaliäänitteiden läpimurto

1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alkupuolella markkinoilla oli kolme varsin tasapäisesti kilpailevaa äänitetyyppiä: vinyylilevy (LP ja single), C-kasetti sekä CD-levy (albumi ja single). Kehityksen suunta oli kuitenkin selvä: digitaali-tekniikka valtasi alaa, ja CD:n lisäksi markkinoille tulivat minidisc-äänitteet 1990-luvun puolivälissä.

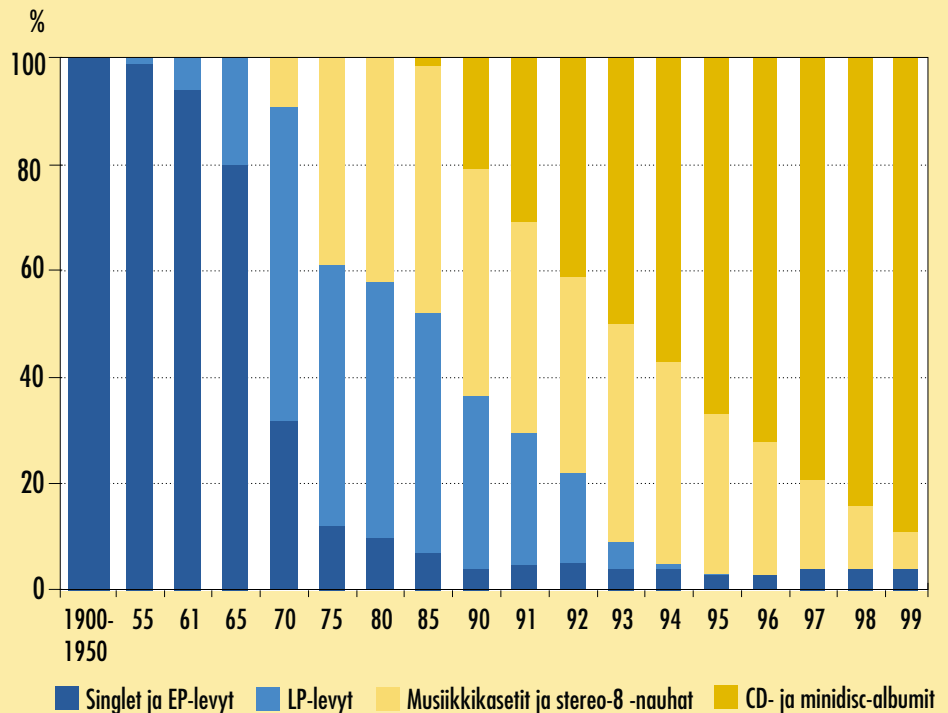
Äänitteiden arvioituja myyntimääriä Suomessa:

- 1910:** noin 100 000 kpl
- 1920-1924:** alle 10 000 kpl vuodessa
- 1925:** noin 10 000 kpl
- 1929:** noin 1,2 milj. kpl
- 1932-1936:** noin 100 000 kpl vuodessa
- 1938:** noin 300 000 kpl
- 1942:** yli 200 000 kpl
- 1950-luvun alkupuoli:** noin 0,5 milj. kpl vuodessa
- 1960-luku:** noin 1 milj. kpl vuodessa
- 1975:** noin 4,8 milj. kpl
- 1980:** noin 10,4 milj. kpl
- 1989:** noin 16,5 milj. kpl
- 1993:** noin 10 milj. kpl
- 1998:** noin 12,3 milj. kpl

Lähteet:

Gronow Pekka ja Saunio Ilpo: *Äänilevyn historia. WSOY 1990.*
Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry.

ÄÄNITETYYPPIEN MARKKINAOSUDET ÄÄNITTEIDEN KAPPALEMYNNISTÄ SUOMESSA 1900-1999

Suomessa CD-levyn markkinaosuus äänitteiden kappalemyynnistä ohitti LP:n vuonna 1991 ja kasetin vuonna 1992. Digitaaläänitteiden (CD-albumit ja -singlet sekä minidisc-äänitteet) markkinaosuus oli vuonna 1999, 1900-luvun päättyessä, jo noin 93 prosenttia äänitteiden koko kappalemyynnistä. Loput 7 prosenttia koostui pääosin kaseteista, ja viinylilevyt olivat käytännöllisesti katsoen hävinneet markkinoilta.

CD-soittimen omistaa nykyisin noin 70 prosenttia kotitalouksista, joten se on 2000-luvun alkaessa tulossa yleisemmäksi kestokulutustavaraksi suomalaistalouksissa kuin ”tavallinen” levysoitin ja kasettinauhuri yleisimmillään 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa, jolloin jommankumman omisti noin 70 prosenttia kotitalouksista. CD-soitin on silti edelleen harvinaisempi kestokulutustavara suomalaistalouksissa kuin matkapuhelin.

Myydyimmät äänitteet kotimaisia

Lama vei 1990-luvun alussa osansa myös Suomen äänitemarkkinoista, ja äänitteiden kappalemyynti putosi lähes 40 pro-

senttia, vähittäismyynnin arvo yli 20 prosenttia lamaa edeltäneestä huipputasosta. 1900-luvun viimeisinä vuosina Suomessa myytiin noin 12 miljoonaa äänitettä vuodessa vähittäismyynnin arvon ollessa noin 700-750 miljoonaa markkaa.

1900-luvun eniten myyty kotimainen äänite oli vuonna 1996 julkaistu Jari Sillanpään albumi ”Jari Sillanpää”, jota myytiin lähes 250 000 kappaletta. Myydyin ulkomainen äänite oli 1991 julkaistu Queen-yhtyeen kokoelma ”Greatest Hits 2”, jota myytiin vajaat 130 000 kappaletta. Suomen kymmenen myydyintä äänitettä 1900-luvulla ovat kaikki kotimaisia. Myydyin ulkomainen (em. Queen-yhtyeen albumi) löytyy vasta sijalta 14 ja toiseksi myydyin ulkomainen, ABBA:n kokoelma ”ABBA Gold - Greatest Hits” sijalta 18.

Kohti 2000-lukua: taas muutoksen tuulia

Äänitemarkkinat ovat jälleen muutoksen edessä. Äänitteiden kokonaismyynnin kasvu taittui 1990-luvun lopussa, minkä synnyä pidetään kasvanutta laittomien piraattiaänitteiden tuontia sekä laittoman

kopioinnin yleistymistä erityisesti internetin kautta. Nähtäväksi jää, mihin kehitys johtaa. Yhtenä mahdollisena vaihtoehtona lienee internet-kopioinnin saataminen maksulliseksi ja lailliseksi. Jo nyt on levy-yhtiöitä, jotka myyvät äänitteitä pelkkinä tiedostoina internetin kautta ilman että niistä valmistettaisiin fyysinen tuote. Tällaiset äänitteet eivät luonnollisestikaan enää erikseen vie fyysistä tilaa vaan ainoastaan tietokoneen muistia. Ostetaan siis kotitietokoneelle pelkkää ääntä, kun taas entisenkaltaiset äänitteet ovat museotavaraa.

Lähteet:

Gronow Pekka ja Saunio Ilpo: *Äänilevyn historia. WSOY, Porvoo-Helsinki-Juva 1990.*

Joukkoviestintä- ja kulttuuritilastot 1977-1999. Tilastokeskus.

Kotitaloustiedustelut ja kulutustutkimukset 1966-1998. Tilastokeskus.

Kuluttajabarometri 2000, helmikuu.

Tilastokeskus.

Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry.

Kirjoittaja työskentelee Tilastokeskuksen Elinolot-yksikössä kulttuurin tilastointitehtävissä.

Maatilojen tulos heikkeni menojen kasvun myötä

Maatilojen tulos maataloudesta pieneni vuodesta 1997 vuoteen 1998. Vuonna 1997 tulos oli 73 000 markkaa maatilaa kohti, ja vuonna 1998 se oli 71 000 markkaa. Vertailuun sisältyvät tilat, jotka ovat harjoittaneet tuotantoa kumpanakin vuonna. Kokonaismenot maatalaa kohti lisääntyivät hieman, ja kokonaistulot säilyivät ennallaan. Tiedot ovat Tilastokeskuksen laatimasta maatilatalouden yritys- ja tulotilastosta.

Tulos maataloudesta saadaan, kun kokonaistuloista vähennetään menot ja korot. Tulos sisältää sekä voitolliset että tappiolliset maatilat. Tulos jää maatilalle oman työn palkaksi ja oman pääoman koroksi.

Vuonna 1998 toimineiden tilojen tulos maataloudesta oli vuosina 1993 - 98 tilaa kohti 70 000 - 73 000 markkaa lukuun

ottamatta vuotta 1995, jolloin tulos oli 82 000 markkaa. Velat vähenivät 219 000 markasta 165 000 markkaan tilaa kohti vuodesta 1993 vuoteen 1998.

Sikatiloilla menee parhaiten

Tulos maataloudesta maatilaa kohti oli vuonna 1998 suurin sikatiloilla ja siipikarjatiljoilla. Sikatiloilla tulos oli 131 000 markkaa ja siipikarjatiljoilla 124 000 markkaa. Maatalouden velat olivat suurimmat siipikarjatiljoilla, 423 000 markkaa maatilaa kohti.

Maatilatalouden yritys- ja tulotilaston tiedot perustuvat otantaan. Tilastoon kuuluvilla maataloilla on vähintään kaksi hehtaaria viljeltyä peltoa ja ne tekevät maatalouden veroilmoituksen, joka on tilaston tärkein tietolähde.

Lähde: Maatilatalouden yritys- ja tulotilasto 1998. Tilastokeskus

Vienti vauhditti kasvua vuoden lopulla

Bruttokansantuote kasvoi vuoden 1999 viimeisellä neljänneksellä 3,5 prosenttia verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Kasvu hidastui kolmannella vuosineljänneksellä ja nopeutui taas loppuvuodesta. Ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä kasvu oli vajaat neljä prosenttia ja kolmannella neljänneksellä kolme prosenttia. Tiedot ilmenevät kansantalouden tilinpidon ennakkotiedoista.

Koko vuonna bruttokansantuotteen määrä kasvoi 3,5 prosenttia. Nimellinen bruttokansantuote oli 718 miljardia markkaa vuonna 1999.

Vuoden mittaan vienti elpyi ja viennin volyyymi kasvoi viimeisellä neljänneksellä jo 21

prosenttia. Myös tuonti nopeutui loppuvuodesta. Tuonti lisääntyi vastaavana aikana vajaat 8 prosenttia edellisvuotisesta.

Viime vuosituhanen automallit hidastivat kulutuksen kasvua

Yksityinen kulutus kasvoi neljännellä vuosineljänneksellä 2,1 prosenttia. Loppuvuoden kasvua hidasti pääasiassa autohankintojen siirtäminen uuden vuosituhanen puolelle. Rakennusinvestoinnit olivat 4 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin, mutta kone- ja kalustoinvestoinnit supistuivat vuoden viimeisellä neljänneksellä vajaan prosentin.

Kansantalouden palkkasumma kasvoi loka-joulukuussa 6,5 prosenttia.

Lähde: Kansantalouden tilinpito 1999, 4. neljännes. Tilastokeskus

TILASTOUUTISIA

3.3. Rakennuslupia 38 000 uudelle asunnolle viime vuonna

Viime vuonna rakennuslupan sai kaikkiaan 38 000 uutta asuntoa, mikä oli 13 prosenttia enemmän kuin vuonna 1998. Kerrostaloasuntojen luvat lisääntyivät 17 prosenttia ja rivitaloasuntojen 13 prosenttia edellisvuotisesta. Rakennuslupan saaneita omakotiasuntoja oli 10 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. (s.21)

9.3. Kuluttajien luottamus talouteen edelleen vahva

Näkemykset sekä oman että maan talouden tulevaisuudesta olivat helmikuussa entistä paremmat. Sen sijaan kestotavaroiden ostamista ei helmikuussa

pidetty yhtä kannattavana kuin tammikuussa. Arvopaperisäästämisen suosio on alkuvuodesta kasvanut nopeasti.

10.3. Sähkön tuonti lisääntyi 19 prosenttia viime vuonna (s.22)

10.3. 35 000 uutta asuntoa rakenteille viime vuonna (s.21)

13.3. Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 2,5 prosenttia

Rakentamisen työ- ja materiaalikustannukset nousivat vuodessa 4,2, rakennustarvikkeiden hinnat 2,0 ja muiden panosten hinnat 1,0 prosenttia. (s.21)

15.3. Teollisuustuotanto kasvoi tammikuussa 6,5 prosenttia (s.20)

15.3. Inflaatio kiihtyi helmikuussa 2,7 prosenttiin (s.25)

17.3. Tuontihinnat nousivat vuodessa jo yli 14 prosenttia (s. 24-26)

22.3. Matkailu ulkomailta kasvoi tammikuussa 10 prosenttia (s.27)

22.3. Työttömyysaste 11,3 prosenttia, työttömänä 284 000 henkeä (s.24)

27.3. Palvelualojen liikevaihto kasvoi 5 prosenttia vuonna 1999 (s.21 ja 23)

28.3. Rakennusyritysten liikevaihdon kasvu hidastui vuonna 1999 (s.21 ja 23)

29.3. Helmikuun tieliikenteessä kuoli 26 ihmistä

29.3. Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi viime vuonna 5,5 prosenttia (s.21 ja 23)

30.3. Rakennuslupia tammikuussa viidennes edellisvuotisesta vähemmän (s.21)

30.3. Autokaupan myynti kasvoi 8,3 prosenttia tammikuussa

Vähittäiskaupan myynnin määrä oli 7,4 ja tukkukaupan 1,4 prosenttia viimevuotisesta suurempi. (s.23)

31.3 Teollisuustuotanto kasvoi helmikuussa 6 prosenttia (s.20)

Tuotanto kasvoi tammikuussa 4,6 prosenttia

Kokonaistuotannon määrä oli 4,6 prosenttia suurempi tammikuussa 2000 kuin vuoden 1999 tammikuussa. Tuotanto kasvoi kansantalouden kaikilla päätoimialoilla.

Rakentamisen tuotanto lisääntyi tammikuussa 11,5 prosenttia. Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto kasvoi 6,5 prosenttia, mikä johtuu pääosin elektroniikkateollisuuden tuotannon lähes 18 prosentin lisäyksestä. Myös puu- ja paperiteollisuuden tuotanto jatkoi kasvuaan.

Kasvu oli lähes 10 prosenttia edellisvuotista suurempi.

Maa- ja metsätalouden tuotanto kasvoi lisääntyneiden hakuiden seurauksena 5,6 prosenttia. Liikenteen tuotanto lisääntyi 4,8 prosenttia ja kaupan tuotanto 4,3 prosenttia. Muut palvelut ja julkinen toiminta lisääntyivät 2 prosenttia.

Lähde: Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja 2000, tammikuu. Tilastokeskus

Kuntien näkymät parantuneet

Kunnat odottavat taloutensa hieman paranevan tänä vuonna. Kuntien yhteenlaskettu vuosi-

kate kasvaa, mutta negatiivisten vuosikatteiden kuntien määrä pysyy lähes ennallaan. Tämä käy ilmi kuntien talousarvion tilastosta vuodelle 2000.

Kunnat arvioivat, että ne saavat tänä vuonna verotuloja 74 miljardia markkaa. Tämä ylittää viime vuodelle budjetoidut verotulot noin 4 miljardilla. Valtionosuudet kasvavat 0,5 miljardia viime vuodesta.

Kuntien vuosikate on yhteensä 3,9 miljardia markkaa. Tämä on 1,0 miljardia enemmän kuin viime vuoden talousarvioissa. Kunnista 87 arvioi, että niiden vuosikate on tänä vuonna miinusmerkkinen. Näistä neljä viidesosa on alle 5 000 asukkaan

kuntia.

Kuntien investointeihin on tälle vuodelle varattu 11,6 miljardia eli lähes miljardi enemmän kuin viime vuodelle.

Kunnat arvioivat lyhentävänsä lainojaan 3,6 miljardilla markalla ja ottavansa uutta lainaa 5,5 miljardia markkaa. Jos talousarvioissa ennakoitu kehitys toteutuu, kuntien lainakanta kasvaa 1,9 miljardilla markalla.

Lähde: Kuntien talousarviot 2000, Julkinen talous 2000:5. Tilastokeskus.

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	1999					2000
	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Tammi
Kokonaistuotanto	3,0	4,0	2,2	3,5	7,1	4,6

KANSANTALouden KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999	1998	1999			
	Milj.mk	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
			Volyymin muutos edellisestä vuodesta, %			
			Käypiin hintoihin			
Bruttokansantuote	718029	4,4	3,9	3,8	3,0	3,5
Tuonti	211484	3,2	0,8	1,6	3,2	7,7
Kokonaistarjonta	929513	4,1	3,1	3,2	3,1	4,5
Vienti	270913	4,8	-3,3	1,8	9,5	21,0
Kulutusmenot	515820	4,3	2,9	2,0	2,1	1,6
yksityiset	363067	5,2	4,0	2,8	2,9	2,1
julkiset	152753	2,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Investoinnit	138669	8,4	7,1	7,0	3,7	2,4
yksityiset	119196	10,2	9,3	10,9	5,4	3,9
julkiset	19473	-1,5	-6,4	-6,3	-5,9	-6,6
Varastojen muutos*	3381	.	.	.	.	.
Kokonaiskysyntä	928783	4,1	3,1	3,2	3,1	4,5
kotimainen kysyntä	657870	3,8	6,2	3,9	0,2	-3,1
Tuotanto toimialoittain						
Maatalous		-5,5	-5,4	-5,3	8,7	-1,5
Metsätalous		2,2	4,0	-0,7	-2,9	0,3
Koko teollisuus		5,9	6,1	5,8	3,2	6,4
Energia- ja vesihuolto		1,5	0,1	-3,8	-0,4	2,0
Rakentaminen		5,9	7,1	7,1	3,2	2,6
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		6,7	2,9	4,7	0,2	4,4
Kauppa		6,7	5,1	4,3	4,6	3,9
Julkinen toiminta		-0,1	0,4	0,4	0,4	0,4

* sisältää myös tilastollisen eron

BRUTTOKANSANTUOTE

	1995	1996	1997	1998	1999	1999				
						I	II	III	VI	
Volyymin muutos edellisvuodesta, %										
	3,8	4,0	6,3	5,0	3,5	3,9	3,8	3,0	3,5	

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatielokanta ASTIKasta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

VALTIONVELKA

	31.12.1999	31.1.2000	29.2.2000
	milj.mk		
Markka- ja euromääräinen	287201	288995	310254
Muiden emuvaluuttojen määräinen	..	60258	60258
Kotimaanvaluuttamääräinen	274515	336567	357826
Ulkomaanvaluuttamääräinen velka	135892	63990	63515
Valtionvelka yhteensä	410407	400557	421341

Valtiokonttori on vuoden 2000 alusta lukien muuttanut tilastoissaan ulkomaisen velan käsitteen sisältöä.

Ulkomaanvaluuttamääräinen velka sisältää nyt vain euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa olevan velan.

Vuonna 1999 kotimaisena velkana tilastoitiin markka- ja euromääräinen velka, kun muiden Emu-valuuttojen määräinen velka sisältyi ulkomaiseen velkaan. Nyt muiden Emu-valuuttojen määräinen velka muodostaa oman ryhmänsä kotimaanvaluuttamääräisen velan osana.

VALTION TULOT JA MENOT

	1999	1999	Muutos Tammi-marras 99/98 %
	Marras-kuu	Tammi-marras	
	milj. mk		
Valtiontalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	13145	143205	5,7
Muut tulot	2836	50469	28,8
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	15981	193674	10,9
Tulot ilman lainanottoa	16769	202011	9,3
Valtiontalouden kassamenot			
Kulutusmenot	4674	50718	2,2
Siirtomenot	9634	94095	-0,2
Reaalisijoitukset	257	2181	-22,6
Muut menot	1170	30766	-1,2
Menot ilman rahoitustaloustoimia	15735	177760	-0,1
Finanssijoitukset	374	10642	-2,2
Menot ilman valtionvelnan kuoletuksia	16109	188402	-0,2

Lähde: Valtiokonttori

Teollisuus kasvoi tammikuussa 6,5 prosenttia

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli tammikuussa 6,5 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tuotannon kasvuvauhti on normalisoitunut joulukuun ennätysellisestä 16 prosentista. Puu- ja paperiteollisuuden tuotanto kasvoi tammikuussa vajaat 10 prosenttia, kun se joulukuussa kasvoi lähes 22 prosenttia.

Elektroniikkateollisuuden tuotanto kasvoi tammikuussa lähes 18 prosenttia. Joulukuun kasvu oli runsaat 40 prosenttia. Muun metalliteollisuuden tuotanto väheni tammikuussa puolitoista prosenttia, kun se joulukuussa kasvoi vielä runsaat neljä prosenttia.

Kemianteollisuuden tuotanto lisääntyi tammikuussa runsaat yhdeksän prosenttia. Sen sijaan muu tehdasteollisuuden tuotanto laski vajaat kaksi prosenttia. Tuotannon väheneminen johtuu osin elintarvikkeiden ja juomien valmistuksen 0,2 prosentin laskusta.

Helmikuussa 6 prosenttia

Teollisuustuotanto oli helmikuussa 6 prosenttia suurempi kuin vuoden 1999 helmikuussa. Tämä pikaennakko perustuu 30. maaliskuuta mennessä

käytettävissä olleisiin tietoihin. Tammikuun osalta pikaennakko oli täsmälleen sama kuin varsinainen koko aineistoon perustuva luku.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, tammikuu ja helmikuun ennakko. Tilastokeskus

Elpynyt vienti piti teollisuusyritysten liikevaihdon kasvussa

Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi viime vuonna 5,5 prosenttia. Kasvuun vaikuttivat ennen muuta loppuvuonna elpyneet vientimarkkinat. Liikevaihdon kasvu oli lähes sama kuin vuonna 1998, jolloin kasvuvauhti oli 5,8 prosenttia. Liikevaihto kotimaan markkinoilta kasvoi viime vuonna 2 prosenttia.

Vuoden 1999 loppuneljänneksellä liikevaihto kasvoi peräti 17 prosenttia vuotta aiemmasta vastaavasta ajanjaksosta. Kasvua oli kaikilla aloilla lukuun ottamatta tekstiilien ja vaatteiden valmistusta.

Teollisuusyritysten maksama palkkasumma kasvoi viime vuonna 3 prosenttia edellisvuodesta. Muutos oli 7 prosenttia vuodesta 1997 vuoteen 1998.

Rakennusyritysten liikevaihdon kasvu hidastui

Rakennusyritysten liikevaihto kasvoi viime vuonna 8 prosenttia. Talonrakentamisen liikevaihto lisääntyi 9 prosenttia ja maa- ja vesirakentamisen 7 prosenttia. Sekä talonrakennus- että maa- ja vesirakennusalan yritysten liikevaihdon kasvu hidastui vuodesta 1998.

Rakennusyritysten maksama palkkasumma kasvoi viime vuonna 10 prosenttia. Talonrakennusalan palkkasumma lisääntyi 11 prosenttia ja maa- ja vesirakennusalan 6 prosenttia. Rakennusalan yritysten palkkasumman kasvu hidastui vuodesta 1998.

Palvelualojen kasvu hidastui selvästi

Palvelualojen (pl. kaupan) työpäiväkorjattu liikevaihto oli 5 prosenttia suurempi vuonna 1999 kuin vuonna 1998. Liikevaihto kasvoi viime vuonna puolta hitaammin kuin toissa vuonna. Muutos vuodesta 1997 vuoteen 1998 oli 10 prosenttia. Kasvu oli huipussaan alkuvuonna 1998, mutta hidastui vuoden loppua kohden.

Yritysten maksama palkkasumma kasvoi puolestaan 6 prosenttia vuodesta 1998 vuoteen 1999.

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat 1999, joulukuun. Tilastokeskus

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	2000 Tammikuu	Muutos Tammikuu 00/99 %
Koko teollisuus	135,8	6,5
Energiatuotteet	126,0	2,3
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	131,9	12,6
Investointitavarat	172,3	5,1
Kestokulutustavarat	95,2	-15,3
Muut kulutustavarat	99,4	-3,2
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	67,0	-4,4
Teollisuus	137,0	7,0
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	100,6	-0,2
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	92,7	-5,9
Nahan ja nahkatuott. valmistus	86,0	-5,0
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	121,3	8,6
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	126,3	9,9
Kustantaminen ja painaminen	103,9	-3,3
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	113,5	3,9
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	121,5	6,9
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	134,4	16,4
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	115,9	11,5
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	119,7	3,2
Koneiden ja laitteiden valmistus	96,7	-5,7
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	290,2	17,6
Kulkuneuvojen valmistus	105,0	-4,1
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	104,7	-12,9
Energia- ja vesihuolto	133,2	2,1
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	125,3	9,6
Metalliteollisuus	166,4	8,4
Kemianteollisuus	124,1	9,1
Muu tehdasteollisuus	102,3	-1,8

1) Työpäiväkorjattu

MARKKINAHAKKUUT

	2000 Helmikuu	Muutos Helmikuu 00/99 %	2000 Tammi- helmikuu	Muutos Tammi- helmikuu 00/99 %
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	5710	15	11180	12

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	1999	1999	1999	1999	1999	1999	2000
						V ¹⁾	VI ¹⁾	VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	XII ¹⁾
Indeksi (1995=100)	100,0	103,5	113,2	122,0	128,7	131,2	127,0	100,6	118,3	131,6	135,3	135,0	145,8
Vuosimuutos, %	6,1	3,5	9,3	7,8	5,5	1,8	6,0	3,8	2,0	5,4	2,1	3,4	16,0

1) Työpäiväkorjattu

Rakennusluvut vähenevät viidenneksellä

Rakennuslupia myönnettiin tammikuussa kaikkiaan 1,6 miljoonan kuutiometrin verran, mikä oli viidennes vähemmän kuin vuosi sitten. Liike- ja toimistorakennusten lupakuutiot putosivat puoleen viime vuoden tammikuusta. Teollisuusrakennuksille myönnettujen lupien kuutiomäärä väheni runsaan neljänneksen vuotta aiemmasta. Asuntorakentamiseen lupia sen sijaan myönnettiin enemmän kuin viime vuoden tammikuussa.

Kaikkiaan yli 2 100 uutta

asuntoa sai rakennusluvan tammikuussa eli viidennes enemmän kuin vuotta aiemmin. Luvan saaneita kerrostaloasuntoja oli noin kolmannes enemmän kuin vuosi sitten. Myös rivitaloasuntojen luvat lisääntyivät vuotta aiemmasta. Omakotiasuntojen lupamäärä sen sijaan pieneni hieman viime vuoden tammikuuhun verrattuna.

Lähde: Myönnetty rakennusluvut 2000, tammikuu. Tilastokeskus

35 000 uutta asuntoa rakenteille viime vuonna

Viime vuonna käynnistettiin kaikkiaan 35 000 uuden asun-

non rakennustyöt, mikä oli lähes 3 400 asuntoa enemmän kuin vuonna 1998. Myös liike- ja toimistorakentaminen lisääntyi edellisvuotisesta. Niitä aloitettiin kuuden miljoonan kuutiometrin edestä eli 13 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Aloitettujen teollisuus- ja varastorakennusten sekä julkisten rakennusten kuutiomäärät vähenevät vuodesta 1998. Kaikkiaan uudisraken-

nustöitä aloitettiin viime vuonna 36,7 miljoonan kuutiometrin edestä, mikä oli prosentin verran enemmän kuin vuotta aiemmin.

Lähde: Rakennus- ja asuntotuotanto, 4. neljännes 1999. Tilastokeskus.

Lisätietoja rakennus- ja asuntotuotannosta saatavana myös StatFin-tilastopalvelusta Internetissä (statfin.stat.fi)

KONKURSSIT

	1999 Joulukuu	1999 Tammi- Joulukuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	185	3080	-2
<i>Yritykset</i> ¹⁾	176	2879	-2
Maa-, metsä- ja kalatalous	3	61	3
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	24	424	-6
Rakentaminen	30	493	20
Kauppa	40	569	-17
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	10	192	-16
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	9	245	9
Muut palvelut	36	582	1
Toimiala tuntematon	24	313	1
<i>Yksityshenkilöt</i>	9	201	2
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	653	9160	7

¹⁾ Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toimialaluokitus 1995

MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT

	1999 Joulu- kuu	Muutos Joulu- kuu 99/98 %	1999 Tammi- joulukuu	Muutos Tammi- joulukuu 99/98 %
	1000 m ³		1000 m ³	
Kaikki rakennukset	2112	0	42125	4
Asuinrakennukset	693	30	14128	14
Vapaa-ajan asuinrakennukset	58	36	1096	8
Liike- ja toimistorakennukset	216	-58	6663	26
Julkiset palvelurakennukset	180	-28	3020	-1
Teollisuus- ja varastorakennukset	622	23	9807	-12
Maatalousrakennukset	233	17	5137	-9
Muut rakennukset	110	61	2273	10

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999						2000		
							VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	109,0	109,3	109,6	109,8	110,0	110,0	110,1	110,3	110,8
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	1,0	1,2	1,4	1,6	1,8	1,8	2,0	2,1	2,5

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	106,7	0,4	2,5
Työpanokset	112,7	0,2	4,2
Tarvikepanokset	106,3	0,6	2,0
Muut panokset	98,8	0,2	1,0
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkeuhkosto	106,5	0,4	2,4
Toimisto- ja liikerakennus	106,2	0,4	2,5
Teollisuus- ja varastorakennus	107,9	0,5	2,6
Omatoinen rakentaminen			
Erillinen pientalo	109,1	0,5	2,5
Maatalouden tuotantorakennus	108,9	0,4	3,3

ASUNTOTUOTANTO

	1999	1999			
		1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Myönnetty rakennusluvut asunnoille	37928	8275	13044	9657	6952
Aloitettut asunnot	34980	4835	13000	9220	7925
Valmistuneet asunnot	27760	7652	7306	5248	7554

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1998	1999			
	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Pääkaupunkiseutu					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10496	10618	10992	11686	12125
Nimellishintaindeksi, 1983=100	196,4	199,2	206,2	219,2	227,5
Reaalihintaindeksi, 1983=100	118,0	119,8	122,6	130,3	134,4
Kaupat tilastossa	1315	1355	1506	1319	1302
Muu Suomi					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	5929	5992	6131	6298	6385
Nimellishintaindeksi, 1983=100	203,2	205,3	210,1	215,8	218,8
Reaalihintaindeksi, 1983=100	122,1	123,5	124,9	128,3	129,3
Kaupat tilastossa	2661	2713	2746	2790	2348

¹⁾ Vanhojen kerrostaloasuntojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Sähkön tuonti lisääntyi viidenneksen viime vuonna

Sähkön tuonti lisääntyi viime vuonna 19 prosenttia. Viennin vähenemisen vuoksi sähkön nettotuonti lisääntyi vielä enemmän, 20 prosenttia. Energian kokonaiskulutus kasvoi ennakkotietojen mukaan alle prosentin.

Sähköä tuotiin Ruotsista 6 000 GWh, Venäjältä 5 200 GWh ja Norjasta 100 GWh. Sähköä vietiin vain runsaat 200 GWh. Ydinvoiman tuotanto kasvoi viisi prosenttia ja puuperäisten polttoaineiden kulutus kolme prosenttia. Ydinvoiman tuotannon kasvu johtui voimaloiden tehon korotuksista ja laitosten hyvästä käytettävyydestä.

Turpeen kulutus väheni 12 prosenttia ja vesivoiman tuotanto 15 prosenttia. Turpeen kulutuksen jo pari vuotta jatkunut väheneminen johtuu ener-

giaverotuksen muutoksesta. Vesivoiman tuotanto väheni normaalitasolle sateisen vuoden 1998 jälkeen. Öljyn kulutus pysyi lähes samana, vaikka kansantalouden tuotanto kasvoi viime vuonna 3,5 prosenttia. Syynä oli öljyn kallistuminen. Tuulivoiman tuotanto kasvoi yli kaksinkertaiseksi viime vuonna. Sen osuus energian kokonaiskulutuksesta on silti vain noin prosentin sadasosa.

Hiilidioksidipäästöt vähenevät edelleen

Fossiilisten polttoaineiden ja turpeen hiilidioksidipäästöt, joita seurataan Kioton ilmastomuutos sopimuksen perusteella, vähenevät miljoonalla tonnilla, 56 miljoonaan tonniin. Päästöt ovat nyt enää pari miljoonaa tonnia suuremmat kuin vertailuvuonna 1990.

Päästöt ovat vähentyneet viisi miljoonaa tonnia vuodesta 1996, jolloin ne olivat suurimmillaan.

Lähde: *Energiaennakko 1999. Tilastokeskus*

Ulkomainen omistus yrityksissä kasvaa nopeasti

Ulkomaisten pääomaliikkeiden vapautuminen ja EU-jäsenyys ovat lisänneet nopeasti ulkomailta Suomen yrityksiin tehtyjä suoria sijoituksia. Vuosina 1994-98 ulkomaalaisomisteisten yritysten osuus yritystoiminnan kokonaisliiketoiminnasta suureni 9:sta 14 prosenttiin. Samalla niiden osuus henkilöstöstä kasvoi 6:sta 10 prosenttiin.

Tilasto ulkomaalaisomisteisista yrityksistä pohjautuu tie-

toihin, jotka Suomen Pankki vuosittain kerää Suomen yrityksiin tehdyistä suorista sijoituksista. Ulkomaalaisomisteisiksi tilastoituvat sekä välittömästi että välillisesti ulkomaalaisten määräysvallassa olevat liikeyritykset.

Liikevaihto ja henkilöstö kaksinkertaistuivat neljässä vuodessa

Vuonna 1998 ulkomaalaisomisteiset yritykset keräsivät liikevaihtoa 182 miljardia markkaa ja työllistivät kaikkiaan 127 000 henkilöä. Niiden yhteinen jalostusarvo oli 44 miljardia markkaa. Luvut ovat kaksinkertaistuneet vuodesta 1994 vuoteen 1998.

Ulkomainen omistus on keskittynyt pitkälti suuriin yrityksiin. Yli 100 henkilöä työllistävistä yrityksistä jo joka viides oli ulkomaisessa omistuksessa

ULKOMAANKAUPPA

	1999 Joulukuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	15839	12,6
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	6633	22,0
Energiatuotteet	1771	82,6
Investointitavarat	3766	-14,7
Kestokulutustavarat	1767	16,6
Muut kulutustavarat	1902	9,9
<i>Vienti toimialojen mukaan</i>		
Vienti yhteensä	21424	17,4
Maa- ja metsätaloustuotteet	165	-11,3
Teollisuustuotteet	21044	18,6
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	348	-2,5
tekstiilit ja vaatteet	244	3,4
puutavara ja puutuotteet	1256	19,5
massa, paperi ja -paperituotteet	4828	20,9
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1136	22,4
kumi- ja muovituotteet	318	13,2
perusmetallit ja metallituotteet	2203	40,8
koneet ja laitteet	2346	8,4
sähkötekniset tuotteet	6334	17,1
kulkuneuvot	885	1,6
Kauppataase	5585	

Lähde: Tullihallitus

MAKSUTASE

	1998	1999	1999	2000	
			Marras	Joulu	Tammi
	milj. mk				
Vaihtotase	39081	37828	3039	7228	1597
Kauppataase	66750	65159	5046	6285	5600
Palvelut	-5602	-5732	-574	-689	-712
Pääomansiirrot	480	176	5	184	0
Rahoitustase	-13300	-22787	-8327	-7076	204

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999	1999	2000	
		Joulu	Tammi	Helmi
	Valuuttojen keskimurteet, mk			
USD USAn dollari	5,58	5,88	5,86	6,04
CAD Kanadan dollari	3,75	3,99	4,04	4,16
GBP Britannian punta	9,03	9,49	9,61	9,67
JPY Japanin jeni	0,05	0,06	0,05	0,05
SEK Ruotsin kruunu	0,68	0,69	0,69	0,69
NOK Norjan kruunu	0,72	0,73	0,73	0,73
DKK Tanskan kruunu	0,80	0,80	0,79	0,79
EEK Viron kruunu	0,38	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

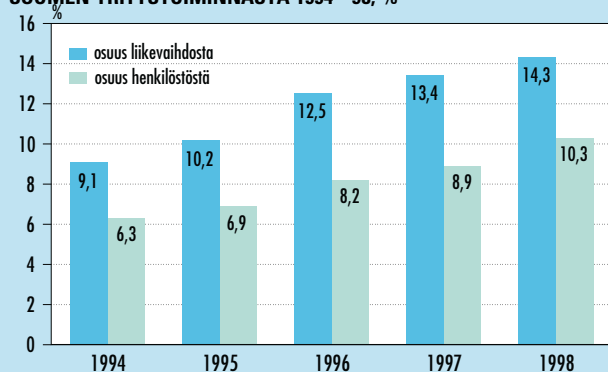
ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	14403	14387	13934	13268	13940	15622	15988	16591	15839	
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	18488	18790	19351	17324	17433	21695	24083	20973	21424	
Kauppataase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	4085	4404	5417	4056	3493	6072	8095	4345	5585	

Lähde: Tullihallitus

ULKOMAALAISOMISTEISTEN YRITYSTEN OSUUS SUOMEN YRITYSTOIMINNASTA 1994 - 98, %

vuonna 1998. Kaikista yrityksistä ulkomaisessa omistuksessa oli selvästi alle yksi prosentti. Kaikkiaan noin 1 500 ulkomaalaisomisteisesta yrityksestä 77 prosenttia oli suoraan ulkomailta omistettuja ja loput näiden tytäryrityksiä.

Ruotsi ja USA merkittävimmät omistajamaat

Suomen yritysten ulkomaisia omistajia oli vuonna 1998 kaikkiaan 28:sta eri maasta. Kun ulkomaalaisomisteisia yrityksiä verrataan henkilöstön määrän mukaan, yli 60 prosentilla yrityksistä omistajat olivat jostakin EU-maasta. Selvästi merkittävin omistajamaa oli Ruotsi 30 prosentin osuudella henkilöstöstä. Yhdysvaltojen osuus oli 15 ja Sveitsin 11 pro-

senttia. Myös tanskalaiset ja norjalaiset yritykset olivat merkittäviä omistajia, ja Pohjoismaihin olikin keskittynyt lähes puolet ulkomaisesta omistuksesta henkilöstöllä mitattuna.

Samalla kun ruotsalaisten omistus Suomen yritystoiminnassa kasvaa vauhdilla, ovat myös suomalaisten yritysten suorat sijoitukset Ruotsiin olleet merkittäviä. Vuonna 1998 Suomi nousi Ruotsin tilastoviraston mukaan Yhdysvaltojen jälkeen toiseksi suurimmaksi ulkomaiseksi omistajamaaksi Ruotsin yrityksissä. Tuolloin suomalaisomisteisten yritysten henkilöstön määrä oli 45 000.

Lähde: Ulkomaalaisomisteiset yritykset Suomessa 1998. Tilastokeskus

KESKEISIÄ KORKOJA

	1999			2000	
	Loka	Marras	Joulu	Tammi	Helmi
Eoniakorko	2,50	2,94	3,04	3,04	3,28
Euriborkorot					
1 viikko	2,63	2,99	3,27	3,08	3,31
1 kk	2,76	3,06	3,51	3,15	3,35
2 kk	2,93	3,47	3,44	3,24	3,45
3 kk	3,38	3,47	3,45	3,34	3,53
4 kk	3,40	3,47	3,46	3,41	3,59
5 kk	3,43	3,48	3,48	3,49	3,66
6 kk	3,46	3,48	3,51	3,55	3,73
9 kk	3,55	3,58	3,66	3,75	3,93
12 kk	3,68	3,69	3,83	3,94	4,11
Valtion obligaatioiden korkoja					
5 vuotta	4,93	4,72	4,79	5,12	5,19
10 vuotta	5,56	5,27	5,36	5,74	5,72

Lähde: Suomen Pankki

HEX-OSAKEINDEKSI (28.12.1990 = 1000)

	1999			2000		
	Loka	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	
Yleisindeksi	7800	8124	10027	13024	14364	15864
Vuosimuutos, %	72,3	102,1	117,1	149	138,4	167,8

LIIKETOIMINNAN SUHDANNEKUVAAJAT

(1995=100)

	Liikevaihtokuvaaja		Palkkasummakuvaaja	
	Indeksiluku 12/1999	Muutos, % 10-12/98 - 10-12/99	Indeksiluku 12/1999	Muutos, % 10-12/98 - 10-12/99
Teollisuus	137	17	128	5
Rakentaminen	164	9	154	8
Kauppa	131	7	136	7
Muut palvelut	132	4	138	4

Indeksiluku on trendin uusimman kuukauden pisteluku.

Muutos-% on kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kolmen kuukauden keskiarvo tasaa satunnaisvaihtelua.

KAUPAN MYYNTI, KAUPPAPÄIVÄKORJATUT MÄÄRÄINDEKSIT (1995=100)¹⁾

	1999 tammikuu	Muutos tammikuu 00/99, %
Moottoriajoneuvojen kauppa, korjaus ja huolto sekä polttoaineen vähittäismyynti	153,3	8,3
Agentuurikauppa ja tukkukauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	106,2	1,4
– yleistukkukauppa	113,9	8,3
Vähittäiskauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	109,6	7,4
– tavaratalokauppa	119,0	7,1
– päivittäistavarakauppa	100,6	4,2

1) Vuoden 1998 alusta tapahtuneen tilastointitavan muutoksen takia tukku- ja vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan kaupapäiväkorjatun määräindeksin ennakkotiedot koko tukku- ja vähittäiskaupasta sekä autokaupasta. Tukkukaupasta julkaistaan lisäksi yleistukkukaupan ja vähittäiskaupasta tavaratalo- ja päivittäistavarakaupan ennakkotiedot. Enemmän kaupan tilastoinnin muutoksista Tietoaajassa 5/98 sivulla 22.

YLEISÖN TALLETUKSET PANKEISSA

	1999			
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Markkatalletukset (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	307433	317221	312998	323239
Keskikorko, %	1,30	1,13	1,14	1,25
Valuuttatalletukset (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	8505	6824	6995	7574
Keskikorko, %	3,51	3,18	3,03	3,40

PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE

	1999			
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Markkaluotot (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk ¹⁾	325014	335905	343950	353031
Keskikorko, % ²⁾	4,94	4,53	4,43	4,78
Valuuttaluotot (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	9685	9995	9269	8461
Keskikorko, %	5,08	5,06	5,38	5,89

	1999					
	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Kotimaiset uudet euroluotot ¹⁾						
Määrä milj.mk ²⁾	16605	14756	16565	17349	16262	24412
Keskikorko, % ³⁾	3,71	3,93	3,75	4,09	4,31	4,05

1) 31.12.98 asti uudet markkaluotot

2) Ml. valtion varoista välitetyt

3) Pl. valtion varoista välitetyt

Nuorten vyöry työmarkkinoille nosti työttömyyttä

Työllisiä oli helmikuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 21 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työvoimatoimistoihin ilmoitettiin helmikuussa 26 000 uutta avointa työpaikkaa eli 3 000 enemmän kuin viime vuoden helmikuussa.

Toimialoista työllisyys lisääntyi helmikuussa eniten rahoitus- ja liike-elämän palveluissa, kaupassa ja rakentamisessa. Työpaikat lisääntyivät Etelä- ja Länsi-Suomen lääneissä.

Työttömiä oli työvoimatutkimuksen mukaan helmikuussa 284 000, ja työttömyysaste oli 11,3 prosenttia. Viime vuoden helmikuussa työttömiä oli 267 000, ja työttömyysaste oli 10,7 prosenttia. 25 - 74-vuotiaitten työttömyysaste pysyi 9,5 prosentissa.

Nuorten, 15–24-vuotiaitten työttömyysaste oli 24,6 prosenttia eli 3,7 prosenttiyksikköä korkeampi kuin helmikuussa vuotta aiemmin.

Työttömyyden kasvu viime vuoden helmikuusta johtui nuorisotyöttömyyden lisääntymisestä. Nuorten, 15 - 24-vuotiaitten työttömien määrä lisääntyi 17 000 hengellä. Nuoria hakeutui työmarkkinoille 27 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Heistä noin 10 000 työllistyi ja 17 000 jäi toistaiseksi ilman työtä. Päätoimisia opiskelijoita oli nuorista työttömistä nyt 14 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Ilmeisesti hyvän taloustilanteen ja työvoiman lisääntyneen kysynnän vuoksi myös nuoret päätoimiset opiskelijat ovat poikkeuksellisen runsaasti hakeutumassa työmarkkinoille.

TYÖTTÖMYYS

	2000		Muutos Helmikuu 00/99 %
	Tammikuu	Helmikuu	
Työttömät, 1000 henkeä	265	284	6,4
Miehet	131	149	1,4
Naiset	134	136	12,4
15-24-vuotiaat	65	72	30,9
Työttömyysaste, %	10,6	11,3	0,6 yks.
Miehet	10,1	11,3	0,0 yks.
Naiset	11,1	11,3	1,1 yks.
15-24-vuotiaat	23,6	24,6	3,7 yks.
Työttömyysaste toimialoitain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	8,3	5,3	-1,5 yks.
Teollisuus	5,5	5,4	-1,7 yks.
Rakentaminen	15	17,3	1,5 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	7,8	7,7	0,7 yks.
Liikenne	5,1	6,7	0,3 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	7	7,3	0,3 yks.
Julkiset ja muut palvelut	8,4	9,1	1,4 yks.
Uusi toimialaluokitus TOL-95			

TYÖMARKKINAT

	1995	1996	1997	1998	1999*	1999						2000		
						VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2435	2426	2361	2294	2264	2284	2286	2240	2240
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	280	227	233	230	237	237	229	264	284
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	10,3	8,6	9,0	9,1	9,5	9,4	9,1	10,6	11,3

*ennakkotieto

Tuontihinnat nousseet vuodessa jo yli 14 prosenttia

Tuontihinnat nousivat vuoden 1999 helmikuusta vuoden 2000 helmikuuhun 14,6 prosenttia. Tämä johtui edelleen raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan noususta, mutta myös öljytuotteiden, teollisuuden peruskemikaalien sekä värimetallien kallistumisesta. Tammikuusta helmikuuhun hinnat nousivat 2,0 prosenttia.

Vientihinnat jatkoivat myös nousuaan. Tammikuusta helmikuuhun vientihinnat nousivat 2,1 prosenttia ja vuoden 1999 helmikuusta 6,0 prosenttia. Nousu aiheutui pääosin öljytuotteiden, perus-

metallien sekä selluloosa-, paperi- ja kartonkituotteiden kallistumisesta.

Teollisuuden tuottajahinnat eli kotimaisten tavaroiden tehtaanhinnat nousivat tammikuusta 0,9 prosenttia ja vuoden 1999 helmikuusta 6,8 prosenttia. Eniten kallistuivat selluloosa- ja paperituotteet sekä öljytuotteet.

Tuottajahintaindeksit mitaavat hyödykkeiden hintakehitystä yritysten näkökulmasta. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi mittaa Suomessa käytettävien tavaroiden verottomien hintojen kehitystä tavaroiden lähtiessä markkinoille. Tukkuhintaindeksi mittaa Suomessa käytettävien tavaroiden verollisten hankintahintojen muutosta. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi ja tukkuhintaindeksi sisältävät sekä koti-

TYÖLLISYYS

	2000	2000	Muutos Helmikuu 00/99 %
	Tammikuu	Helmikuu	
	1000 henkeä		
15-74-vuotiaita	3897	3897	0,3
Työvoima yhteensä	2504	2524	1,5
Työvoimaosuus, %	64,3	64,8	0,8 yks.
Työvoimaan kuulumattomat 15-74-v.	1393	1373	-1,9
siitä koululaiset ja opiskelijat	378	378	-6,9
kotitaloustyötä tekevät	96	89	-19,1
Työlliset yhteensä	2240	2240	0,9
Yrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet	316	319	0,3
Palkansaajat	1923	1921	1,0
Työlliset työajan mukaan			
Kokoaikatyölliset	1950	1953	0,3
Osa-aikatyölliset	289	286	5,9
Työlliset toimialoitain			
Maa-, riista- ja kalatalous	111	111	1,0
Metsätalous	21	22	-16,9
Teollisuus	458	480	-0,7
Talonrak., rak.asennus ja viimeistely	117	121	6,5
Maa- ja vesirakentaminen	20	25	-12,1
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	353	341	3,6
Liikenne	155	160	-0,2
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	270	277	5,2
Julkiset ja muut palvelut	729	699	0,3
Toimiala tuntematon	7	5	..
Tehdyt työtunnit, milj. tuntia	322,9	326,7	4,6

maisia että tuontitavaroita.

Raaka-aineiden dollaripohjaisia maailmanmarkkinahintoja mittaava HWWA-indeksi nousi 64,6 prosenttia vuoden 1999 helmikuusta. Vuoden 2000 tammikuusta nousu oli 4,1 prosenttia. Nousu johtui pääosin raakaöljyn hinnan kallistumisesta.

Läbde: Tuottajaindeksit 2000, helmikuu. Tilastokeskus

Inflaatio kiihtyi helmikuussa 2,7 prosenttiin

Inflaatio oli nopeutui helmikuussa 2,7 prosenttiin tammikuun 2,2 prosentista. Inflaa-

tiota ylläpitivät edelleen erityisesti bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistuminen sekä asuntojen hintojen nousu. Edellisen kerran inflaatio oli samalla tasolla maaliskuussa 1993.

Bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistuminen lisäsi suoraan inflaatiota helmikuussa yhteensä 1,1 prosenttiyksikköä. Lisäksi polttoaineiden kallistuminen näkyi esimerkiksi lentomatkojen hinnoissa. Asuntojen hintojen ja vuokrien nousu kohotti inflaatiota puoli prosenttiyksikköä. Myös terveydenhuollon maksut nousivat ja ravintolapalvelut kallistuiivat viime vuoden helmikuuhun verrattuna.

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1998		1999		
	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	109,5	112,1	112,1	112,2	112,2
Teollisuus	111,6	113,9	114,1	114,0	114,6
Energia- ja vesihuolto	110,9	112,8	112,7	112,7	113,0
Rakentaminen	111,4	113,5	113,7	113,9	114,2
Tukku- ja vähittäiskauppa	109,9	112,3	112,4	112,5	112,7
Majoitus ja ravitsemustoiminta	108,9	111,1	111,2	111,3	111,5
Kuljetus	110,7	113,1	113,3	113,3	114,1
Posti- ja teleliikenne	112,5	114,8	115,1	115,1	115,4
Rahoitus	113,5	115,4	115,6	115,9	116,1
Vakuutus	111,0	113,0	113,9	114,1	114,4
Kiinteistöalan palvelut	110,4	112,6	112,7	112,8	113,0
Tietojenkäsittelypalvelu	109,4	111,5	111,6	111,7	111,9
Tutkimus ja kehittäminen	111,1	113,3	113,5	113,8	114,0
Julkinen hallinto	110,1	112,2	112,4	112,6	112,8
Koulutus	109,0	111,0	111,2	111,3	111,5
Terveydenhuoltopalvelut	111,6	113,4	113,5	113,6	113,9
Sosiaalipalvelut	110,1	112,2	112,3	112,4	112,7
Yhteensä	110,9	113,1	113,3	113,3	113,7
Tuntipalkkaiset	111,0	113,4	113,4	113,4	114,0
Kuukausipalkkaiset	110,9	113,0	113,2	113,3	113,6
Sektori					
Yksityinen sektori	111,3	113,6	113,7	113,8	114,2
Kunnat	110,0	112,0	112,1	112,2	112,4
Valtio	110,4	112,6	112,9	113,1	113,3
Muut	108,4	110,5	110,7	110,9	111,1

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1999		1998		
	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Valtiontalous	103,8	102,9	102,5	103,7	103,6
Kunnallistalous	107,1	105,4	105,6	106,6	106,9

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	2000							
				VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	104,4	104,5	104,9	105,1	105,1	105,5	105,5	106,2
Vuosimuutos, %		1,2	1,4	1,2	1,1	1,1	1,3	1,6	2,0	2,2	2,7
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1452	1453	1457	1460	1460	1466	1466	1476

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	106,2	0,7	2,7
Elintarvikkeet ja juomat	101,9	1,3	0,4
Alkoholijuomat ja tupakka	109,8	0,6	2,8
Vaatus ja jalkineet	94,7	2,3	0,4
Asuminen, lämpö ja valo	108,9	0,7	3,4
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	102,8	0,0	0,9
Terveyden- ja sairaudenhoito	112,8	0,1	4,9
Liikenne	111,6	0,7	6,5
Viestintä	95,3	0,2	-0,6
Kulttuuri ja vapaa-aika	105,2	0,8	1,6
Koulutus	114,0	0,0	0,5
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	111,1	0,0	3,3
Muut tavarat ja palvelut	101,2	0,0	1,8
Nettohintaindeksi (1995=100) tammikuu	104,1	0,1	2,4
Pohjainflaatioindikaattori (1995=100) tammikuu	104,5	0,0	2,5

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	1621	1,5	6,3
Kotimarkkinatavarat	1613	0,9	6,8
Vientitavarat	1679	2,2	5,8
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1398	0,4	1,5
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1558	1,0	-3,3
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2290	0,5	3,5
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	788	2,5	-11,1
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1605	1,6	7,5
34-38 metalliteollisuus	1423	1,8	1,3
34 metallin perusteollisuus	1143	5,1	18,3
35 metallituoteteollisuus	1566	-0,1	1,6
36 koneiteollisuus	2292	0,5	3,6
37 sähkötekninen teollisuus	799	2,0	-9,3
38 kulkuneuvoteollisuus	1720	-0,6	-1,8

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	1657	1,2	7,8
Kotimaiset tavarat	1704	0,7	5,4
Tuontitavarat	1487	1,9	12,5
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1252	0,4	0,6
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1858	2,0	18,5
31a kivennäispolttoaineet ja -öljyt	2808	4,2	49,6
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1194	0,1	-1,2
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1263	1,2	8,1
68 Epäjalot metallit	1353	4,1	24,4
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1900	0,6	2,0
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3136	0,1	2,2
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	714	0,6	0,0
73 kuljetusneuvot	2038	1,7	4,8

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	107,0	2,0	14,6	98,2	2,1	6,0
Energiatuotteet	184,5	7,7	106,6			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	94,6	2,0	10,6	100,4	2,5	10,9
Kestokulutustavarat	102,2	0,7	0,4	93,2	0,1	-6,0
Muut kulutustavarat	104,0	0,4	2,0	106,5	0,5	2,0
Investointitavarat	103,9	0,2	3,1	89,2	1,3	-5,3
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	99,4	4,1	2,5			
02 Metsätaloustuotteet	94,8	0,7	-8,5			
C <i>Mineraalit</i>	171,3	7,5	96,0			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	100,9	1,1	7,6	98,4	2,2	5,7
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	106,0	-1,1	-0,4	111,4	-0,7	3,2
DB Tekstiilit ja vaatteet	97,5	0,1	0,8	96,8	1,6	0,9
DD Puutavara ja -tuotteet				91,4	0,7	4,4
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	89,8	1,7	7,0	105,5	3,1	10,5
232 Öljytuotteet	195,5	8,8	115,9			
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	96,7	2,2	6,5	105,3	0,4	15,3
DH Kumi- ja muovituotteet	95,6	-0,1	-0,3	100,5	-0,3	0,9
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	103,5	0,0	0,8	112,3	0,1	2,3
27 Perusmetallit	110,8	3,5	31,9	94,2	5,8	19,4
271 rauta, teräs ja rautaseokset	107,4	0,0	21,9	83,2	8,0	6,9
274 muut kuin rautametallit	121,4	8,4	64,1	114,3	3,5	44,2
28 Metallituotteet	100,4	0,5	1,2	89,2	-1,0	-2,6
DK Koneet ja laitteet	112,3	0,0	2,4	109,8	0,7	4,8
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	78,3	0,4	0,3	75,0	2,7	-12,8
DM Kulkuneuvot	120,4	0,5	6,9	100,8	-0,9	-2,6

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUOKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Helmikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	102,3	0,9	6,8	104,5	1,2	8,1	104,7	1,2	7,8
Kotimaiset tavarat				103,8	0,8	5,6	104,0	0,7	5,4
Tuontitavarat ¹⁾				106,1	2,0	14,4	106,1	2,0	12,5
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	107,7	0,8	9,6	121,3	2,6	25,5	123,4	2,0	18,2
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	97,5	1,7	12,2	97,9	1,5	9,8	97,2	1,5	9,3
Kestokulutustavarat	113,9	0,5	2,9	105,7	0,6	1,2	105,6	1,8	1,2
Muut kulutustavarat	102,5	0,3	1,0	102,2	0,4	1,1	102,6	0,3	1,1
Investointitavarat	102,5	0,4	1,3	105,5	0,5	2,8	102,5	0,3	2,2
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				96,1	0,8	-0,5	97,0	0,6	-0,6
02 Metsätaloustuotteet				113,9	0,5	2,7	105,6	0,0	-1,3
C <i>Mineraalit</i>	108,2	-0,1	5,2	159,1	6,4	76,0	152,8	5,6	60,0
D <i>Teollisuustuotteet</i>	102,9	1,2	9,4	101,6	1,1	8,6	103,0	1,1	8,0
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	100,3	0,4	1,3	101,1	0,2	1,1	102,8	0,2	1,1
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,8	0,0	0,6	94,6	0,1	0,7	94,6	0,1	0,7
DD Puutavara ja puutuotteet	98,3	0,4	2,4	96,8	0,4	2,7	96,8	0,4	2,7
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	94,2	2,6	25,4	93,6	2,4	22,8	93,8	2,4	22,8
22 Kustannus- ja painotuotteet	107,7	0,1	0,3	108,3	0,1	0,8	107,6	0,1	0,8
232 Öljytuotteet	167,5	4,9	124,9	175,0	6,1	121,9	145,4	3,1	37,7
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	101,4	0,2	11,5	98,3	1,3	8,6	97,9	1,4	8,8
DH Kumi- ja muovituotteet	100,5	0,0	3,9	97,5	0,0	2,1	97,2	0,0	2,2
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	108,7	0,4	2,4	107,3	0,3	1,9	107,2	0,3	1,9
27 Perusmetallit	91,8	4,4	17,3	98,7	4,0	22,8	98,7	4,0	22,9
271 rauta, teräs ja rautaseokset	91,7	6,7	12,0	96,9	4,1	15,5	96,9	4,1	15,5
274 muut kuin rautametallit	89,6	1,0	38,5	103,1	4,5	50,2	103,0	4,5	50,2
28 Metallituotteet	108,5	0,2	3,2	106,1	0,3	2,7	106,1	0,3	2,6
DK Koneet ja laitteet	112,3	0,1	1,9	112,1	0,1	2,1	111,9	0,1	2,1
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	87,1	0,8	-1,0	80,2	0,5	-0,2	80,1	0,5	-0,2
DM Kulkuneuvot	109,8	0,7	2,1	118,2	0,6	6,0	114,2	1,5	4,7
E Sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	99,6	-0,1	-2,2	99,8	-0,1	-1,9	103,7	-0,1	-1,8

	TUOKUHINTAINDEKSI										
	1997	1998	1999	1999 VII	VIII	IX	X	XI	XII	2000 I	II
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1576	1583	1593	1596	1612	1629	1638	1657
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	99,6	100,0	100,6	100,8	101,8	103,0	103,5	104,7
Vuosi muutos, %	1,6	-1,3	-0,2	-0,2	0,6	1,1	1,3	3,9	5,5	5,5	7,8

Omatoimimatkailu on lisääntynyt

Suomalaisten matkailu on Tilastokeskuksen tekemän matkailututkimuksen mukaan eurooppalaistumassa, mikä näkyy yksilöllisesti räätelöityjen matkojen lisääntymisenä. Trendi ilmenee erityisesti lähialueiden ulkopuolelle Länsi- ja Keski-Eurooppaan tehdyillä lomamatkoilla.

Vuonna 1999 pakettimatkojen osuus kaikista ulkomaille tehdyistä vähintään neljän päivän lomamatkoista oli 59 prosenttia, kun se vuonna 1998 oli vielä 69 prosenttia. 1-3 päivän matkoilla pakettimatkojen osuus on pysynyt ennallaan. Lyhyistä matkoista suurin osa tehdään lähialueille Ruotsiin, Viroon ja Venäjälle. Näistä matkoista noin puolet on pakettimatkoja.

Noin 300 000 suomalaista teki ulkomaille vähintään neljän päivän lomamatkan vuoden 1999 loka-joulukuussa. Kolmasosa lomaili Kanarian saarilla tai Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän alueella ja runsas kolmasosa suuntasi matkansa Välimeren lomakohteisiin. Matkojen kokonaismäärä pysyi edellisen vuoden tasolla.

Kaakkois-Aasia kutsuu

Matkailu Kanarian saarille on parin vuoden takaisen kasvun jälkeen tasaantunut. Muu Espanja on menettänyt jonkin verran suosiotaan talvikohteena. Kaakkois-Aasian suosio talvimatkailukohteena on edelleen kasvussa. Myös Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä kiinnostivat suomalaisia aikaisempaa enemmän. Edellisvuotta enemmän matkoja tehtiin myös Länsi-Eurooppaan ja itäisen Keski-Eurooppaan.

Suomi veti ulkomaalaisia vaan ei suomalaisia

Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset Suomen majoitusliikkeissä lisääntyivät tammikuussa 10 prosenttia, kun taas kotimaisten matkailijoiden yöpymismäärä väheni 7 prosenttia viime vuoden tammikuuhun verrattuna. Kaikkiaan yöpymiset vähenivät 2 prosenttia.

Venäläiset olivat ylivoimaisesti suurin ulkomaisten matkailijoiden ryhmä tam-

mikuussa 83 000 yöpymisvuorokaudellaan, kasvua oli 11 prosenttia. Saksalaiset olivat toisella sijalla 27 000 yöpymisellä, mikä oli 15 prosenttia edellisvuotista enemmän. Brittien yöpymisvuorokaudet lisääntyivät lähes neljänneksen ja japanilaisten yöpymiset viidenneksen edellisvuotisesta. Virolaiset yöpyivät Suomen majoitusliikkeissä 10 000 kertaa, kun vuotta aiemmin yöpymisiä kertyi 7 500 vuorokautta.

Hotellihuoneiden käyttöaste oli tammikuussa 40,5 prosenttia. Vuotta aiemmin käyttöaste

oli 41,3 prosenttia. Käyttöaste oli maakunnista korkein Uudellamaalla (49,9 %). Helsingissä hotellihuoneista oli käytössä 56,8 prosenttia.

Hotellihuoneiden toteutunut keskihinta oli tammikuussa 423 markkaa, kun se vuotta aiemmin oli 401 markkaa.

Tilastokeskuksen majoitustilastoon sisältyvät majoitusliikkeet, joissa on vähintään kymmenen huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa.

Lähde: Matkailutilasto 2000, tammikuu. Tilastokeskus

REKISTERÖIDYT UUEDET AUTOT

	2000 Helmikuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammihelmikuu	Vuosi- muutos %
Autot yhteensä	13297	17,5	32800	15,7
Henkilöautot	11784	18,8	29120	17,0
Pakettiautot	1043	4,7	2652	5,6
Kuorma-autot	432	20,0	948	8,1
Linja-autot	38	-7,3	80	3,9

MAJOITUSTOIMINTA

	2000 Tammikuu	Vuosi- muutos %	1999 Tammijoulukuu	Vuosi- muutos %
Yöpymiset hotelleissa	757048	-0,1	12225441	1,8
ulkomaalaisia	245534	13,3	3191603	1,6
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	40,5	-1,2	49,3	0,0

VÄESTÖN MUUTOKSET

	1998 1.-4. nelj.	1999* 1.-4. nelj.	1998 3. nelj.	1999 4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	15218	13315	14188	15007	15156	13297
Kuolleet	49262	49390	11680	12188	13840	11777	11679	12094
Syntyneiden enemmitys	7846	8258	3538	1127	348	3230	3477	1203
Maahan muuttaneet	14192	14452	4366	3231	3158	3551	4386	3357
Maasta muuttaneet	10817	12113	3929	2439	3098	2576	3811	2628
Nettomaahanmuutto	3375	2339	437	792	60	975	575	729
Väestön kokonaismuutos ¹⁾	12297	11301	4244	2188	610	4480	4279	1932

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1998 3. nelj.	1999 4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5157	5160	5160	5165	5169	5171

Entistä kattavampi euroinflaatio nousi kahteen prosenttiin

Euroopan unionin yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kattavuutta on lisätty. Euroalueen inflaatio nousi tammikuun tarkistetusta 1,9 prosentista 2,0 prosenttiin helmikuussa. Koko EU:n lukemat olivat yhden kymmenyksen alhaisempia.

Kovinta vauhtia inflaatio laukkaa Irlannissa (helmikuussa 4,6 %) ja Espanjassa (3,0%). Alhaisin inflaatio oli Ruotsissa (1,4 %) ja Ranskassa sekä Alankomaissa (molemmissa 1,5 %).

Suomen osalta entistä kattavampi yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi osoitti 2,7 prosentin inflaatiota eli samaa kuin kansallinen indeksi. EU-indeksi käsittää nyt noin 85 prosenttia Suomen kansallisen kuluttajahintaindeksin kulutuksesta.

Indeksiin mukaan koulutusta, vakuutuksia sekä terveys- ja sosiaalipalveluja

Jäsenmaat ovat laskeneen yhdenmukaistettua kuluttajahintaindek-

siä tammikuusta 1997 lähtien. Indeksi on EU:n virallinen inflaatiomittari. Sillä on tärkeä osa Euroopan keskuspankin rahapolitiikassa. Myös muut rahamarkkinoilla toimivat tahot käyttävät yhdenmukaistettua indeksiä, sillä se tuottaa vertailukelpoisia inflaatiolukuja EU-maista.

Tammikuussa 2000 yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin on lisätty koulutus- ja vakuutusmaksut sekä osittain terveydenhoidon ja sosiaalipalveluiden maksut. Terveydenhoidon ja sosiaalipalveluiden kattavuutta lisätään edelleen vuoden 2001 alussa ottamalla mukaan indeksiin sairaalamaksut sekä kotipalvelun ja laitotasumisen maksut, esimerkiksi vanhainkotimaksu.

Indeksiin otettiin mukaan myös matkailijoiden ja laitostalouksien, esimerkiksi vanhainkotiasukkaiden ja varusmiesten, kulutus. Näiden ryhmien kulutus ei toistaiseksi ole mukana Suomen kansallisessa kuluttajahintaindek-

sissä. Kokonaiskulutuksesta matkailijoiden osuus on noin 3,5 prosenttia ja laitostalouksissa asuvien kulutus vanhainkotimaksua lukuun ottamatta noin 0,3 prosenttia.

Kattavuuden lisäämisen jälkeen pääryhmillä terveydenhoito sekä hotellit ja ravintolat on aiempaa suurempi paino yhdenmukaistetussa indeksissä.

Lähde: Eurostat news release 37/2000.

Maataloustulot laskivat kolme prosenttia

EU:n reaaliset maataloustulot laskivat kolme prosenttia vuonna 1999 Eurostatin tarkistettujen arvioiden mukaan. Pääsyyinä tulojen laskuun on maatalouden tuottajahintojen viiden prosentin lasku.

Eniten maatalouden tulot putosivat Irlannissa (-12 %),

Tanskassa (-11 %), Belgiassa (-9 %) ja Alankomaissa (-6 %). Suomessa tulot laskivat kaksi prosenttia.

Maataloustulot nousivat vain Portugalissa (peräti +16 %), Ruotsissa (+6 %) ja Luxemburgissa (+2 %).

Lähde: Eurostat news release 36/2000.

Maatalous keskittynyt rajusti EU:ssa

Maatilojen määrä on vähentynyt ja koko kasvanut EU:ssa viimeisten vuosikymmenien aikana. Keskittymiskehitys on ollut myös taloudellista, kymmenesosa tiloista vastaa 95 prosentista maatalouden tuloksesta, kertoo Eurostatin tuore raportti aiheesta.

Kuusi EU:n perustajamaata ovat menettäneet 2,7 miljoonaa

KANSAINVÄLINEN KATSAUS

	1998	270280	125933	8079	10203	5304	5153	58847	82048	10522	3719
	1999	9190,4	4380,1	208,7	247,0	173,5	128,7	1434,0	2112,0	124,7	90,7
	1999	152	110	110	109	118	102	98	106	66	113
	q3/99	4,5*	1,0	2,9	2,9	0,9	4,5	3,2*	2,3*	3,3*	8,6*
	tammik.	5,6*	6,7	15,1*	0,5	5,1	6,2	5,2*	3,9	-0,2*	4,2*
	tammik.	4,1*	4,7	4,2	8,6	4,1*	10,0	10,3	8,8	..	5,8
	helmik.	3,2	-0,9*	1,7	1,9	3,0	2,7	1,4	1,8	2,9	4,3
	jouluk.	7,9*	-0,2	11,3	2,1*	1,6*	2,7	3,2	-1,6*	6,0*	10,2*
	helmik.	2,9	55,0	3,3	-16,7*	22,7*	167,5	50,8	43,2	108,1*	-6,5
	USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti	

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

maatilaa vuosina 1967-97. Tilojen kokonaismäärä laski 42 prosentilla 30 vuodessa. Pelkästään Ranskassa tilojen kokonaismäärä on vähentynyt miljoonalla, Saksassa 700 000:lla.

Maatalouden rakennemuutos Euroopan Unioniin liittymisen jälkeen vähensi Tanskassa maatilojen määrää 52 prosentilla vuosina 1975-97. Espanjassa ja Portugalissa maatilat vähenivät kolmanneksella vuosina 1987-97.

Katoavat pientilat

Maatilojen määrän putoaminen koskee pääasiassa pieniä, alle 20 hehtaarin tiloja, ja erityisesti alle 5 hehtaarin pientiloja. Belgiassa pienistä tiloista katosi yli 80 prosenttia vuosina 1967-97, Saksassa, Ranskassa ja Alankomaissakin yli 60 prosenttia.

Vuosina 1975-97 melkein 90 prosenttia pienistä tiloista katosi Tanskassa ja melkein 70 prosenttia Irlannissa. Espanjassa ja Portugalissa pienten tilojen

MAATILOJEN MÄÄRÄN MUUTOS

	1967-1997	1975-1997	1987-1997	1995-1997
Belgia	-69 %	-51 %	-27 %	-5 %
Saksa*	-57 %	-41 %	-24 %	-6 %
Ranska	-60 %	-48 %	-31 %	-7 %
Italia	-22 %	-13 %	-17 %	-7 %
Luxemburg	-65 %	-52 %	-29 %	-6 %
Alankomaat	-56 %	-34 %	-18 %	-5 %
Tanska	:	-52 %	-27 %	-8 %
Irlanti	:	-35 %	-32 %	-4 %
Iso-Britannia	:	-17 %	-10 %	-1 %
Kreikka	:	:	-14 %	2 %
Espania	:	:	-33 %	-5 %
Portugali	:	:	-34 %	-8 %
Itävalta	:	:	:	-5 %
Suomi	:	:	:	-9 %
Ruotsi	:	:	:	1 %

* vuosien 1995 ja 1997 selvityksissä mukana ent. Itä-Saksa

VÄHINTÄÄN 50 HEHTAARIN TILOJEN MÄÄRÄN MUUTOS

	1967-1997	1975-1997	1987-1997	1995-1997
Belgia	193 %	98 %	48 %	13 %
Saksa	337 %	188 %	86 %	6 %
Ranska	85 %	45 %	22 %	2 %
Italia	17 %	11 %	9 %	3 %
Luxemburg	436 %	127 %	17 %	-1 %
Alankomaat	250 %	133 %	49 %	8 %
Tanska	:	74 %	19 %	2 %
Irlanti	:	6 %	7 %	3 %
Iso-Britannia	:	-5 %	-3 %	-2 %
Kreikka	:	:	-17%**	-7 %
Espania	:	:	7 %	2 %
Portugali	:	:	30 %	-2 %
Itävalta	:	:	:	7 %
Suomi	:	:	:	17 %
Ruotsi	:	:	:	2 %

* vuosien 1995 ja 1997 selvityksissä mukana ent. Itä-Saksa

** Näennäinen, menetelmästä johtuva pudotus.

määrä väheni 40 prosenttia vuosina 1987-97.

Suomikin viimeisimpänä EU-jäsenenä on ehtinyt Eurostatin maatilaselvitykseen mukaan suurilla luvuilla lyhyestä aikavälisestä huolimatta. Vuosina 1995-97 pienten tilojen määrä väheni Suomessa neljänneksellä.

Enemmän suurtiloja

Vähintään 50 hehtaarin tilojen määrä puolestaan on kasvanut kaikissa jäsenmaissa, lukuunottamatta Britanniaa, jossa suurtilojen viljelysala on edelleen kasvanut sillä seurauksella, että niiden määrä on laskenut. Saksassa vähintään 50 hehtaarin tilojen määrä 4,4-kertaistui vuosina 1967-97, Alankomaissa kerroin oli 3,5 ja Belgiassa taas 3.

Pientilojen katoaminen selittää tilakohtaisen viljelysalan kasvun EU:ssa yli 70 prosentilla vuosina 1967-97.

Lähde: Eurostat news release 35/2000.

57588	15707	4431	9968	39371	8851	7106	59168	374956	146899	1450	1998
1162,0	394,8	151,3	110,7	590,7	239,2	257,4	1423,0	8458,3	273,9*	5,2*	1999
98	112	124	74	81	103	123	100	99	21*	..	1999
1,2	3,9*	3,1*	2,8*	4,0*	4,2	1,5	2,9*	2,1	-1,0*	0,0	q3/99
2,0	-0,2	2,5	2,8*	2,5	0,9*	8,3*	2,1	4,6*	10,7	14,4*	tammik.
11,1*	2,7*	3,7*	4,2	15,1	6,4	3,1*	5,9*	8,8	12,3	11,7*	tammik.
2,4	2,0	3,2	1,8	3,0	0,9	1,6	2,3	2,1	28,9*	3,0	helmik.
3,8*	4,7	2,5*	8,7	10,8*	8,4	-3,0	4,7*	4,0*	6,5*	9,0*	jouluk.
35,1	29,6	43,0	26,1	22,8	89,1	4,8	11,8	..	..	..	helmik.
Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	

*Poikkeukset: BKT/as: Venäjä 96 (Maailmanpankin arvion mukaan) BKT (vuosimuutos): USA, Ranska, Saksa, Alankomaat, Norja, Espanja ja Britannia 99q4; Venäjä 99q1; Portugali 98q4; Kreikka ja Irlanti 1999 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): USA ja Viro 0002; Ranska, Kreikka, Portugali, Ruotsi ja EU-yht. 9912; Itävalta 9911; Irlanti 9908; Sveitsi 99q4 Työttömyysaste: USA 0002; Tanska ja Alankomaat 9912; Britannia 9911; Italia 9910; Norja 99q4; Sveitsi ja Viro 99q2 Inflaatio: Japani ja Venäjä 0001 Vähittäiskaupan myynti (=volyymi, Espanja: myynnin arvo): Norja ja Britannia 0002; Espanja, Venäjä ja Viro 0001; USA, Belgia, Tanska, Saksa, Kreikka ja Irlanti 9911; EU-yht. 9910; Italia 9812 Osakkeet: Belgia 0001; Kreikka 9912; Tanska 9911

Värit vaikuttavat

Värit ovat osa visuaalista ympäristöämme ja niillä on monenlaisia vaikutuksia meihin. Internetin vuoksi värien merkitys tilastografiikassakin nousee päivä päivältä suuremmaksi. Vain joitain vuosia sitten moniväriset kuvat olivat harvinaisia, jopa niin, että niiden käyttöä pidettiin erikoisuuden tavoitteluna. Esimerkiksi muuan tilastografiikan tunnetuimmista tutkijoista, J. Bertin, piti ensimmäisissä teoksissaan värien käyttöä kolmiulotteisuuteen verrattavana hölmöytenä. Tosin hänkin muutti kantaansa myöhemmin.

Tänä päivänä värit ovat arkipäivää myös tilastografiikassa.

Väritulostimien yleistymisen vuoksi piirtoheitinkalvoissa kaksiväriset esitykset tuntuvat aika köyhiltä. Vielä köyempää olisi esittää värittömiä kuvia tietokoneeseen liitettyllä videotykillä. Kenenkään mieleen ei luultavasti edes juolahtaisi mustavalkokuvien julkaiseminen Internetissä.

Värit tuovat kuitenkin tilastografiikkaan uuden ja vaikeasti hallittavan ulottuvuuden. Aivan samalla tavalla kuin valokuvauksessa: mustavalkokuvaus poikkeaa olennaisesti värikuvauksesta. Kuvaa otettaessa on tiedettävä, millainen filmi kamerassa on. Samoin kuviota tehtäessä kaksija moniväriset kuvat on tehtävä eri periaatteella.

Värien havaitsemiseen ja tulkintaan liittyy aina jotakin subjektiivista. Joissain tapauksissa värien tulkinta on maailmanlaajuisesti hyvin samanlaista. Tyypillisin esimerkki on liikennevalojen värikoodi. Useimmiten värien tulkinta on kuitenkin tavalla tai toisella paikallisempaa. Joitakin aikoja sitten luin mielenkiintoisen kirjan (G.E. Jones: How to Lie with Charts. SYBEX, 1995), jossa värien käyttöä käsiteltiin tavallista laajemmin. Siinä oli mielenkiintoinen taulukko, jossa verrattiin sitä, miten erilaiset yleisöt tulkitsevat tietyt värit.

Taulukko on tehty amerikkalaisten ihmisten ja yleisöjen näkökulmasta, enkä osaa ottaa kantaa,

kuinka hyvin tulkinat sopivat suomalaiseen käytäntöön. Siitä huolimatta taulukko on mielenkiintoinen analyysi siitä, miten eri tavoin erilaisen taustan omaavat saattavat ymmärtää värikoodin. On huomattava, että me myös sopeutamme värien tulkinnan sen mukaan, missä yhteydessä se esiintyy, jos vain kyseinen värikoodi on meille tuttu. Esimerkiksi siis punaiseen ja vihreään assosioituu eri merkitys riippuen siitä, onko esityksen aiheena on terveydenhuolto vai ydinvoimaloiden turvallisuus.

**Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus**

väri	Elokuva- yleisö	Talous- johtajat	Terveystieteiden ammattilaiset	Säätö- insinöörit
sininen	herkkä, hellä	yhteisö, luotettava	kuollut	kylmä, vesi
sinivihreä	verkkainen, epävirallinen	viileä (cool), tukahdutettu	happi- johdannainen	höyry
vihreä	leikkisä	tuottoisa, voitollinen	tulehtunut, sapekas	turvallinen
keltainen	onnellinen	korostettu, tärkeä	kyyninen, ennakkoluuloinen	varoitus
punainen	jännittävä, kiihottava	ei tuottoisa, tappiollinen	terve	vaara
sinipunainen	surullinen	varakas	huolenaihe	kuuma, radioaktiivinen

Ulkomaankauppatilastot 25.5.2000

Tällä Tilastokeskuksen ja Tullihallituksen yhteistyössä järjestämällä kurssilla opit mm. ulkomaankaupan tilastointia ohjaavat säädökset, tilastointiperiaatteet, tiedonkeruujärjestelmät, tilastoluokitukset ja sen, miten saat tilastot kätevimmin käyttöösi.

Miten teen hyvän tiedonkeruulomakkeen 30.5.2000

Kurssilla saat valmiuksia hyvän haastattelu- ja kyselytutkimuksen tekemiseen ja sujuvien lomakkeiden laadintaan:

- tiedonkeruumenetelmän valinta
- tietotarpeen määrittely ja kysymysten täsmennys
- lomakesuunnittelu
- lomakkeen toimivuuden varmistaminen

Kysy lisää, tilaa kurssiesitteet ja ilmoittaudu jo tänään!

Tilastokeskus, tilastokoulutus
sähköposti: koulutus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
puhelin (09) 1734 3681 tai 1734 2529
Tutustu kurssitarjontaan Internetissä: www.tilastokeskus.fi/ik/tp/koulutus.html

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaan Tietoajan

☐ kestitilauksena	350 mk /12 numeroa
☐ vuositilauksena	410 mk /12 numeroa
☐ irtonumero	39 mk /nro
☐ edellisvuosien irtonumero numeron _____ vuodelta 19 _____	30 mk /nro
☐ ilmainen näytenumero tuttavalleni:	

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tilaan Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ mustavalkokopioina (perushintaan 5 paperikopiota)	_____ kpl	65 mk /kpl + alv 22 %
☐ värikopiona	_____ kol	65 mk /kol + alv 22 %
☐ mustavalkokalvona	_____ kol	100 mk /kol + alv 22 %
☐ värikalvona	_____ kpl	150 mk /kpl + alv 22 %

Numerosta _____

Sivulta _____

Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tietoaika /3A
VASTAUSLÄHETYS
Sopimus 00022/710
00003 Helsinki

Tilasto
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalveluaitimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950

Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440